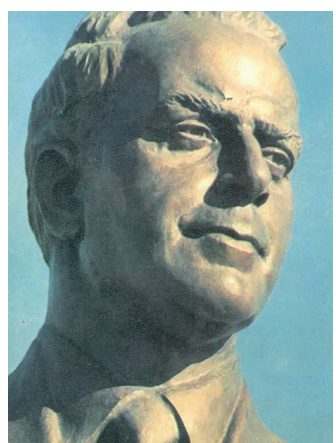

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Aliyev

QARABAĞ UNİVERSİTETİ

Hər bir
addımın
son məqsədi
20 Sentyabr -
Dövlət
Suverenliyi
Günü idi...

DÖVLƏT
SUVERENLİYİ
GÜNÜ

Əziz həmvətənlər,
Dövlət Suverenliyi Günü münasibətlə sizi təbrik edirəm!
Qoy qəhrəman əsgər və zabıtlərimizin, şəhidlərimizin
qanı bahasına əldə edilmiş ərazi bütövlüyümüz,
suverenliyimiz əbədi olsun!

Mehriban Əliyeva
Azərbaycan Respublikasının
Birinci vitse-prezidenti

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

21 sentyabr
2024-cü il,
şənbə
№ 173 (6759)
Qiyməti
60 qəpik

Bax səh. 2

**İlham Əliyev: Bu gün Qarabağ Universitetinin açılışıdır...
Bu ən böyük xoşbəxtlikdir!**

QARABAĞ UNİVERSİTETİ

Qarabağ abadlaşır...

Bax səh. 3

“Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” ...

“Trans-Xəzər” Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu (Orta Dəhliz) ilə daşınmaların həcmi sürətlə artmaqdadır. Yeni İpək Yolunun müəllifi olan Çin Orta Dəhliz vasitəsilə Avropaya 200 konteyner qatar göndərilib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 30 dəfə çoxdur. Bakıda keçirilən “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq Assosiasiyasının qurulmasına dair demiryol administrasiyaları rəhbərlərinin məşvərat toplantısında Çin Dəmir Yolu Konteyner Daşımaları Korporasiyasının prezidenti Yang Bin bildirib ki, yükdaşımaların həcmının artması bir sıra məsələlərin həllini aktuallaşdırıb. Xüsusilə də Mərkəzi Asiya-Xəzər-Avropa regionu ölkələrinin müasir iqtisadi-ticarəti vizyonu və ticarəti daşınmalarının strukturu vahid nəqliyyat zəncirinin - “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq Assosiasiyasının yaradılmasını la-büdləşdirir.

“Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu”...

Bax səh. 4

**“Böyük
Qayıdış”ın
uğurları**

Bax səh. 4

Yeni siyasi gündəm...

Yeni siyasi gündəm global münasibətlər məkanında düzgün, hədəfə istiqamətlənmiş hərəkətlərlə əsas götürülür. Real olaraq yerləşmə coğrafiyasında özünü integrasiya prosesindən kənarda saxlayan dövlətlərin beynəlxalq müstəvidə də əməkdaşlıq platformalarında iştirakı çətinləşir - başqa sözlə, hazırda regional əməkdaşlıq beynəlxalq tərəfdaşlığın açarı rolunu oynayır.

Bu mənada, yaşadığımız bölgədə durum göz önündədir: 2020-ci ildən başlayaraq regionda yeni siyasi-iqtisadi konfiqurasiya formalaşdıraraq Azərbaycan ticarəti münasibətlərinə də yeni trayektoriyasını yaradır. Artıq vahid iqtisadi orqanizmə çevrilən Mərkəzi Asiya - Cənubi Qafqaz - Kiçik Asiya regional birliyinin iqtisadi aktor kimi də mühüm platformalara çıxışı asanlaşıb. Paralel olaraq, ölkəmizin yaratdığı əməkdaşlıq mənzərəsi təmsil olduğumuz birliklərin potensialını dəqiq qiymətləndirilməsi üçün zəmin hazırlayıb. Nəticəsi isə göz önündədir: Mərkəzi Asiya Orta dəhliz vasitəsilə özünün Qərbdə ticarəti integrasiyasını daha da gücləndirib və artıq...

Bax səh. 6

Haqlı mövqe, obyektiv baxış...

Böyük Britaniyanın xarici işlər naziri Devid Lemmi bugünlərdə “Substack” platformasında nəşr olunan xarici siyasət bülletenində Azərbaycanla bağlı pozitiv fikirlərə yer verib. Devid Lemmi Ukrayna səfəri zamanı gördüklərindən və müşahidələrindən yazıb, bəzi məqamlarda Rusiyanı tənqid edib. Nazir yazısında Azərbaycandan da bəhs edib və deyib ki, Azərbaycan 1990-cı illərin əvvəllərində itirdiyi əraziləri azad edə bilib.

Əlbəttə ki, Britaniya XİN rəhbərinin ölkəmiz haqqında pozitiv fikirləri təsadüfi deyil və bu fikirlərin ciddi əsasları var. Azərbaycandan uğurlu çoxşaxəli xarici siyasətində əsas...

Bax səh. 6

Yeni Kaledoniyada Fransaya qarşı azadlıq cəbhəsi

Tarixi ənənələri olan Fransa bu gün ziddiyyətlər içindədir. Makron hakimiyyəti ölkəni böhranla üz-üzə qoyub. Artıq uzun müddətdir ki, ölkədə hökumət böhranı yaşanır. Elə bugünlərdə Makron özünün təyin etdiyi baş nazir Mişel Barnyenin yeni hökumət üçün təklif etdiyi nazirlərin ilkin siyahısını təsdiq etməyib. Bu, yeni hökumətə etimadsızlığın bariz nümunəsidir.

Daxili ziddiyyətlər fonunda Yelisey Sarayının xarici siyasətdə də uğursuzluqlara düşər olduğu xüsusi diqqət çəkir...

Bax səh. 5

İngiltərə Mərkəzi Bankı uçot dərəcəsinə sabit saxlasa da...

ABŞ-ın Mərkəzi Bankının (FED) sentyabrın 18-də aşağı uçot siyasəti ilə bağlı qərarının ardınca Böyük Britaniya hökumətinin də anoloji addımı atacağı gözlənilirdi. Avqustun sonlarından bəri ingilis maliyyəçiləri inflyasiya və mövcud iqtisadi artım tempinin azalması fonunda hökumətin uçot dərəcəsinin azaldacağını anonsunu verirdi. Treyder və bazar iştirakçıları Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinə 0,25 faiz aşağı salacağını ehtimal edirdilər. Ancaq məsələ ondadır ki, Böyük Britaniyada da maliyyə sektorunda...

Bax səh. 7

Vətən müharibəsinə 6 gün qalırdı...

Bax səh. 3

**Suverenliyimizdən narahat
kongresmenlər...**

**Makron
istefanın
bir
addımlığında**

Bax səh. 5

Bax səh. 7

**İlham Əliyev: Bu gün Qarabağ Universitetinin açılışıdır...
Bu ən böyük xoşbəxtlikdir!**

hərbi tarixində buna oxşar hərbi əməliyyatlar olmamışdır. Bir gün belə geriyyə addım atmamışıq, hər gün bir neçə kənd, bir neçə qəsəbə, şəhər azad edildir. Bir nəfər olsun döyüş meydanını tərk etməmişdir” - deyən dövlətimizin başçısı Ermənistan ordusunda 12 mindən çox fərarı olduğunu həmin ölkənin rəsmiləri etraf ediblər.

çəlon və ədalətsizliklərlə üzlaşan bir çox xalqlar üçün bizim nümunəmiz bir ümid işığıdır. Bu, önməlidir. Amma bizim xalqımız üçün gələcəkdə öz gücünə güvən-mək, güclü olmaq, güclü dövlət qurmaq, heç kimdən asılı olmamaq, heç kimin qarşısında baş əyməmək - bax, bu, əsas hədəflərimizdir. Bunu təmin etmək üçün əl-bəttə ki, dövlət siyasəti olmalıdır və var. Cəmiyyətdə birlik olmalıdır, bu da var. 44 günlük Vətən müharibəsi onu göstərdi ki, bəlkə də heç bir ölkədə bizim cəmiyyəti-miz qədər birlik nümayiş etdirmən cəmiyyə-t yoxdur. Bizdən sonra gələn nəsil, gənclər də bu yolla getməlidirlər. Onlar, ilk növbədə, milli ruhda təbiiyə almadırlar, öz mədəniyyətinə, ənənələrinə, mə-nəvi dəyərlərinə sadıq olmalıdırlar. Heç kimin təsiri altına düşməməlidirlər, mü-təlif vədlərə aldanmamalıdırlar”.

torpağını necə zəbt edə bilər?! Bizim müharibəimiz azadlıq müharibəsi idi. Yeni, bunu deyənlər, bizə qarşı ittihamları irəli sürənlər də bunu yaxşı bilirlər. Sadəcə olaraq, ikili standartlar, ikiüzürlük, riyakarlıq, islamofobiya və xalqımız olan düşmənçilik - biz bunu heç vaxt unutmamalıyıq və gənc nəsil bunu bilməlidir.

mişdi. İşğal dövründə bunu erməniləşdirmək üçün müəyyən işlər görülmüşdü. O əlamətlər də tamamilə silindi” - deyən Prezident İlham Əliyev yüksək bal toplayanların bu universitetdə təhsil alacaqlarını və Qarabağ Universitetinin bizim apancı əli məktəblərdən birinə çevriləcəyinə ümid etdiyini vurğulayıb.

rəkət başlamışdı, müxtəlif təşkilatlar yaradılmışdı. Mərkəzi hökumət, yəni Sovet İttifaqı rəhbərliyi buna laqeyd yanaşmırdı. Hətta o, separatçıları, erməni millətçiləri-ni, necə deyirlər, stimullaşdırırdı, onları daha da fəal olmağa təhrik edirdi. Qarşı-yə vəzifə qoyuldu ki, Dağlıq Qarabağ Azərbaycandan ayrılınsın. Əfsuslar olsun ki, o vaxtkı Azərbaycan rəhbərliyi zəiflik, qorxaqlıq, bəzi hallarda xəyanət göstər-mişdir. Həm 1980-ci illərin sonlarında, həm 1990-cı illərin əvvəllərində, həm kommunist, həm də Xalq Cəbhəsi haki-

miyyətinin satqınlığı, qorxaqlığı, xəyanəti nəticəsində biz torpaqları itirdik”.

Prezident vurğulayıb ki, əgər 1993-cü ildə xalqın tələbi ilə Ulı Öndər Azərbaycanca gəlməseydi, Azərbaycan, ümumiyyətlə, dünya xəritəsindən silinə bilərdi: “Sabitlik yaradıldı, inkişaf qədəm qoyuldu və quruculuq işlərinə başlandı. Quruculuq və inkişaf işlərinin məntiqi nəticəsi 8 Noyabr - Zəfər Günüümüzdür, Şuşanın azad olunması, Ermənistanın kapitulyasiyası və ondan sonrakı tarix artıq göz qabağındadır. Əgər 2020-ci ilin noyabrından 2023-cü ilin sentyabrına qədər bizim bütün addımlarımızı gördüyümüz işləri təhlil etsəniz görürsünüz ki, hər bir addım əvvəlki addımın məntiqi davamı idi və hər bir addımın son məqsədi 20 Sentyabr - Dövlət Suverenliyi Günü idi”.

Çıxışının sonunda dövlətimizin başçısı bildirib ki, bu gün Qarabağda, azad Qarabağda olmaq, yataqzanada, o balkonda tələbələrini gülər üzlerini görmək doğrudan da böyük xoşbəxtlikdir: “Bəlkə də bundan böyük xoşbəxtlik ola bilməz. Müəllimlərə, tələbələrə uğurlar arzulayıram. Yaxşı işləyin, yaxşı oxuyun ki, hər zaman Azərbaycan zəfər çalsın, hər zaman - əgər lazım olarsa, həm döyüş meydanında, həm iqtisadi sahədə, həm siyasi münstəvidə, hər bir yerdə Azərbaycan həmişə zirvələrdə olsun!”

Qarabağ Universitetinin yataqxanası təmirdən sonra açıldı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 20-də Xankəndi şəhərində Qarabağ Universitetinin tələbə yataqxanasının təmirdən sonra açılışında iştirak edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev və Qarabağ Universitetinin rektoru Şahin Bayramov dövlətimizin başçısına görülməli işlərlə bağlı ətraflı məlumat verdilər.

Bildirildi ki, universitet şəhəriçində tələbələr üçün oğməkdaşların yaşaması üçün müvafiq binalar ayrılıb.

Prezident İlham Əliyev tələbə yataqxanasında yaradılan şəraitlə tanış oldu. Tələbələr üçün yaşaması üçün nəzərdə tutulan yataqxana mənzil tipli 5 binadan ibarətdir. Binaların ha-

mısı müasir standartlar səviyyəsində əsaslı təmir olunub. Bütün mənzillər müvafiq əvadanlıqlarla təchiz edilib, yaşayış şərtləri müasir kampus konseptinə uyğunlaşdırılıb. Yataqxanada istirahət guşələri, yeməcxana və idman sahəsi də fəaliyyət göstərəcək. Ümumilikdə, 1154 tələbənin yataqxanada ödənişsiz əsaslarla məskunlaşması təmin edilib.

Qeyd olundu ki, universitet şəhəriçində oğməkdaşların və onların ailələrinin yaşaması üçün nəzərdə tutulan 4 binada işə ümumilikdə 186 mənzil mövcuddur. Bütün mənzillər əsaslı təmir olunub və müvafiq əvadanlıqlarla təchiz edilib. Hazırda 140-a qədər oğməkdaşın və onların ailə üzvlərinin məskunlaşması təmin olunub. Oğməkdaşların universitetdə çalışdıqları müddətdə həmin mənzillərdə ödənişsiz əsaslarla yaşaması nəzərdə tutulub.

Fədakar əməyinizin bəhrələri hələ uzun illər xalqımıza xidmət edəcək

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın neft sənayesi işçilərini təbrik edib

Prezident İlham Əliyev “Əsrin müqaviləsi”nin 30 illiyi və Neftçilər Günü münasibətilə Azərbaycanın neft sənayesi işçilərini təbrik edib.

Təbrikində ölkəmiz üçün əlamətdar tarixi hadisə olan “Əsrin müqaviləsi”nin və Neftçilər Günü'nün möhüz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə sıx bağlı olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı qeyd edib: “Otuz il öncə Ulu Öndərin uzaqgörən siyasəti və dəmir iradəsi sayəsində imzalanmış “Əsrin müqaviləsi” Azərbaycanın inkişafında dönüş nöqtəsi oldu, ölkəmiz beynəlxalq enerji layihələrinin fəal iştirakçısına çevrildi. Xarici tərəfdaşlarla birlikdə reallaşdırılan iri layihələr enerji xəritəsində ölkəyə strateji mövqə qazandırmaqla yanaşı, dünya enerji təchizatının sabitliyinə də töhfə verdi.

Ümummilli Lider bu böyük layihəni həyata keçirməklə Azərbaycanın gələcək nəsillərinə iqtisadi müstəqillik və davamlı inkişaf mirası qoydu. Ötən 30 ildə ölkə iqtisadiyyatı gücləndi, Azərbaycan regional və qlobal səviyyədə mövqeyi möhkəmləndi. İri xarici sərmayələr cəlb olundu, infrastruktur müasirləşdi, yeni iş yerləri yaradıldı və əhalinin həyat şəraiti əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşdı.

Azərbaycan neft-qaz sektorunun inkişafı, şəxələndirilmiş enerji siyasəti, müasir enerji infrastrukturuna və beynəlxalq oğməkdaşlıq sayəsində etibarlı tərəfdaş və nümunəvi ölkəyə çevrilib. Artıq dünyanın on ölkəsini mavi yənacaq-

la təchiz etməsi və enerji layihələrinin əhatə dairəsini davamlı genişləndirməsi regionda ölkəmizin əhəmiyyətini artırır, həmçinin yeni iqtisadi sahələrin inkişafına imkanlar yaradır.

Qlobal çağırışları nəzərə alaraq, Azərbaycan bərpaolunan enerji resurslarının artırılması üçün yeni təşəbbüslər həyata keçirir. “Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili” və Azərbaycanın ev sahibliyi edəcəyi COP29 beynəlxalq tədbiri dayanıqlı enerji mənbələrindən geniş istifadə, eləcə də bu sahədə beynəlxalq oğməkdaşlığın inkişafı baxımından fərsət olmaqla, qlobal ekoloji problemlərin həllinə mühüm töhfə verəcəkdir”.

Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, daim inkişaf edən neft-qaz sektoru hazırda yeni tarixi dövrünü yaşayır. Ötən illər ərzində qazanılan böyük uğurlar enerji sahəsinin inkişafı və onun təməli olan “Əsrin müqaviləsi” ilə bilavasitə bağlıdır.

Neftçilərin Azərbaycanın neft sənayesindəki uğurlarının gələcək nəsillərə də örnək olacağına inandığını qeyd edən dövlətimizin başçısı bildirib: ““Əminəm ki, fədakar əməyinizin bəhrələri hələ uzun illər xalqımıza xidmət edəcək. Bu yolda hər birinizə yeni nailiyyətlər və müvəffəqiyyətlər arzulayıram!”.

Mübariz ABDULLAYEV

Qalib Azərbaycanın postmüharibə dövründə yeni strateji mərhələ üçün müəyyənləşdirdiyi əsas prioritetlərdən biri işğaldan azad olmuş ərazilərin bərpaı və ora soydaşlarımızın layiqli şəkildə qayıdışının təmin edilməsidir. İşin həcmi çox böyükdür - 11 min kvadratkilometr ərazidə erməni vandalları tərəfindən dağıdılmış hər şeyi yenidən bərpa etmək, infrastruktur qurmaq, öziz Qarabağımızın tarixi simasını özünə qaytarmaq, yaşayış üçün normal şərait yaratmaq lazımdır.

Bərpa və quruculuq proseslərinə İkinci Qarabağ müharibəsi başa çatandan dərhal sonra start verilib. İşlər getdikcə daha

Qarabağ abadlaşır...

Tarixi torpaqlarımıza ləyaqətli dönüş

da intensivləşir. Göz önündə yeni, daha müasir Qarabağ formalaşır, otuz il ərzində işğalın ağır fəsadlarına məruz qalan bu yerlər indi cənnətə çevrilir. Əlamətdar haldır ki, Prezident İlham Əliyev işğaldan azad olmuş ərazilərdə aparılan bərpa-quruculuq işlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşı və müxtəlif istiqamətlərdə reallaşdırılan layihələrin icrasını şəxsi nəzarətdə saxlayır. Ölkə Prezidenti Azərbaycanın Dövlət Suverenliyi Günü ərəfasində növbəti dəfə işğaldan azad olmuş ərazilərə gələrək burada çoxsaylı obyektlərin, yaşayış məntəqələrinin açılış və təməlləşmə tədbirlərinə qatılıb, işlərin gediş-iylə tanış olaraq Özü'nün dəyərli tövsiyələrini verib.

Xankəndidə Qarabağ Universiteti!

Təbii ki, Prezident İlham Əliyev ənənəsinə sadiq qalaraq bu dəfə də Qarabağda açılış və yaxud təməlləşmə tədbirlərinə ayrı-ayrı ünvanlarda qatılıb. Onun Dövlət Suverenliyi Günü ərəfasində Xankəndidə olması, burada Qarabağ Universitetinin və tələbə yataqxanasının təmirdən sonra açılışına qatılması, yeni təhsil müəssisəsinin müəllim və tələbə heyəti ilə görüşüb onların önündə çıxış etməsi xüsusi önəm daşıyır. Tarixin ironiyasına bir baxın. Ermənistan Xankəndini - tarixi şəhərimizi 30 il ərzində sözün əsl mənasında separatizm mərkəzinə çevirmişdi. Burada qondarma rejimin qanunsuz “prezident”, “parlament” seçkiləri keçirilir, hansısa vəzifələr təsis edilir və Azərbaycanı əleyhinə bəyanatlar səsləndirilirdi. Xankəndidə yuva salan separatçılar o qədər azğınlamışdılar ki, onlar Bakıya tanklarla gələcəklərini bildirirdilər.

2023-cü il sentyabrın 19-20-də keçirilən 23 saatlıq lokal xarakterli antiterror tədbirlərinin nəticəsinə uyğun olaraq Qarabağ bölgəsinin suverenliyimizə tam təmin olundu, o cümlədən də Xankəndidəki separatizm yuvası dağıdıldı. Qarabağ ərazisində suverenliyimiz lokal xarakterli omləyyətlərin

sonra Azərbaycan cəmiyyəti Xankəndidə və digər ərazilərimizdə bayrağımızın ucaldılmasını səbirsizliklə gözləyirdi. Nəyahət, o şərrəli və tarixi gün də gəldi. Nəyi necə və nə zaman etməyi hamıdan yaxşı bilən Prezident İlham Əliyev Xankəndidə üçrəngli bayrağımızın ucaldılmasının sevincini bizlərə tarixi gündə - Onun Prezident seçilməsinin 20-ci ilinin tamam olduğu 15 oktyabr 2023-cü ildə yaşadı.

Bu gün isə artıq Xankəndidə yerləşən Qarabağ Universitetinin qapıları 30 ildən sonra ilk dəfə azərbaycanlı tələbələrin üzünə açılıb. Xatırladaq ki, Prezident İlham Əliyev 28 noyabr 2023-cü il tarixində Qarabağ Universitetinin yaradılması haqqında sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Xankəndi şəhərində yerləşən ali təhsil müəssisəsinin əsasında Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Qarabağ Universiteti publik hüquqi şəxs yaradılıb və təhsil müəssisəsinə cari tədris ilində ilk dəfə tələbə qəbulu həyata keçirilib. “Qarabağ Universitetinin yaradılması hesab edirəm ki, tarixi hadisədir”. Bu-nu Prezident İlham Əliyev Qarabağ Univer-

nitələrində uyğun olaraq tam təmin ediləndən

sitetinin müəllim və tələbə heyəti ilə görüşündə deyib.

Qeyd etmək yerinə düşər ki, gənclərimizdə Qarabağ Universitetində təhsil almağa böyük istək var. İlk tədris ilində burada 1104 tələbə təhsil alacaq. Tələbələrin 980-ni I-IV ixtisas qrupları (o cümlədən birinci qrup üzrə 290, ikinci qrup üzrə 330, üçüncü qrup üzrə 330, dördüncü qrup üzrə 30 tələbə) üzrə, 124 nəfəri xüsusi qabiliyyət imtahanları tələb edən V ixtisas qrupu üzrə qəbul olub. Əlamətdar haldır ki, 101 abituriyent Qarabağ Universitetinə 600 balıdan yüksək nəticə göstərməklə qəbul olub. Ümumilikdə, ilk tədris ilində universitetinin bakalavriat səviyyəsində 27 ixtisas üzrə kadr hazırlığı həyata keçiriləcək.

nın binası 1932-ci ildə Azərbaycan Hökuməti tərəfindən tikilib istifadəyə verilib. 1949-cu ildə binanın konstruksiyasına müəyyən əlavələr olunub. Bina sovet dövrü memarlığının əsas elementlərini özündə əks etdirir.

Mədəniyyət Nazirliyinin və digər qurumların mütəxəssisləri tərəfindən 2023-cü ilin noyabrında Xankəndi şəhərində yerləşən mədəniyyət müəssisələrinin monitorinqi aparılan zaman teatrın binasına da baxış keçirilib. Məlum olub ki, işğal dövründə bina istismar üçün yarasız vəziyyətə salındığına görə əsaslı təmirə ehtiyacı var.

Yaradılan bir sıra infrastruktur obyektləri isə Qarabağda turizmin inkişafına xidmət göstərəcək. İşğaldan azad olmuş digər ünvanlarda olduğu kimi, Xankəndidə də turist yerləşdirmə obyektləri yaradılır. Prezident İlham Əliyev Xankəndi şəhərində “Bulud” hotelində aparılan təmir-bərpa işləri ilə tanış olub. Ümumi sahəsi 5 min kvadratmetrə yaxın olan hotel beş mərtəbə və zirzəmi qatından ibarətdir.

Separatçıların əsəretindən azad edilən Xankəndidə mərkəzi meydanın Zəfər meydanı adlandırılması böyük rəmzi mənə daşıyır. Novruz bayramı münasibətilə Azərbaycan xalqına təbrikində bu barədə danışan Prezident İlham Əliyev deyib: “Uzun illər ərzində bu meydan və bu bina separatçıların yuvası idi. Möhüz bu meydanı xalqımıza qarşı çirkin planlar hazırlanırdı. Möhüz bu binada Xocalı soyqırımının törədilməsi üçün əmrlər verilməmişdi. Bu gün isə biz bu meydanı dayanıqlıq, öziz xalqımıza bildirmək istəyirəm ki, bu meydanı mən “Zəfər meydanı” adı vermişəm, bundan sonra bura Zəfər meydanıdır”.

Hazırda Xankəndidəki Zəfər meydanında yeni layihələr icra olunur. Prezident İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi şəhərinin Zəfər meydanında

Ölkəmizdə peşəkar milli musiqimizin

banisi olan Üzeyir Hacıbəylinin xatirəsinə böyük ehtiram bəslənir. İşğal dövründə erməni vandalları dahi bəstəkarın Şuşadakı abidəsinə güllə ilə dəşik-dəşik etmişdilər. Səbdi dövlət başçısı Heydər Əliyevin işə qarışması sayəsində həmin abidə əsirləndirən xilas edilərək Bakıya gətirilmişdi. Zəfərimizdən sonra isə heykəl tarixi yerinə qaytarılıb, həmçinin bəstəkarın yeni abidəsi yaradılıb. Prezidenti İlham Əliyev Qarabağa son səfəri çərçivəsində Şuşada Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin bərpadan sonra açılışında iştirak edib. Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına ev-muzeyində yaradılan şərait barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərinə 2022-ci ilin aprel ayından başlanılıb. Bərpa prosesi evin ilkin görünüşünə uyğun olaraq analizlərin hazırlanması, bünövrələrin möhkəmləndirilməsi, döşəmənin, fəsadların və dam örtüyü-

lizi üzrə nümunələr götürülərək Türkiyədəki laboratoriyada tədqiq edilib, konservasiya və restavrasiya hesablatları yerinə yetirilib. Ev-muzeyinin daxilində divarlar və arakəsmələr hürülüb, döşəmənin bərpaı və yenidən qurulması işləri görülüb. Heyotin daş divarının bərpaı üzrə bünövrənin qazılıb betonlanması, tarixi görkəminə uyğun hörgüşü və dekorativ elementlərin qoyulması işləri həyata keçirilib. Muzey binasında aparılan bərpa işlərinin yekununda yeni ekspozisiya yaradılıb.

Şuşada Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyinin bərpadan sonra açılışında iştirak edib. Prezidentin köməkçisi Anar Ələkbərov dövlətimizin başçısına ev-muzeyində yaradılan şərait barədə məlumat verib.

Bildirilib ki, Üzeyir Hacıbəylinin ev-muzeyində Heydər Əliyev Fondu tərəfindən aparılan bərpa işlərinə 2022-ci ilin aprel ayından başlanılıb. Bərpa prosesi evin ilkin görünüşünə uyğun olaraq analizlərin hazırlanması, bünövrələrin möhkəmləndirilməsi, döşəmənin, fəsadların və dam örtüyü-

lizi üzrə nümunələr götürülərək Türkiyədəki laboratoriyada tədqiq edilib, konservasiya və restavrasiya hesablatları yerinə yetirilib. Ev-muzeyinin daxilində divarlar və arakəsmələr hürülüb, döşəmənin bərpaı və yenidən qurulması işləri görülüb. Heyotin daş divarının bərpaı üzrə bünövrənin qazılıb betonlanması, tarixi görkəminə uyğun hörgüşü və dekorativ elementlərin qoyulması işləri həyata keçirilib. Muzey binasında aparılan bərpa işlərinin yekununda yeni ekspozisiya yaradılıb.

Xankəndidə yaradılan sosial təyinatlı infrastruktur

İşğaldan azad olmuş ərazilərdə Böyük Qayıdış Proqramına uyğun olaraq həm də sosial təyinatlı infrastruktur yaradılır. Prezident İlham Əliyev bəhs olunan səfəri çərçivəsində Xankəndi şəhərində Nizami Gəncəvi adına 4 nömrəli tam orta məktəbin təmirdən sonra açılışında iştirak edib.

Qeyd edək ki, Azərbaycan Prezidentinin 2022-ci il 16 noyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”nın icrası çərçivəsində Nizami Gəncəvi adına Xankəndi şəhəri 4 nömrəli 624 şagird yerlik tam orta məktəbin əsaslı təmiri nəzərdə tutulub.

Bu təhsil ocağı böyük tarixə malikdir və 1945-ci ildən Azərbaycan məktəbi kimi fəaliyyət göstərib. Məktəbin səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsinin zəruriliyi nəzərə alınaraq Xankəndidə sakinlərin böyük bir qisminin müvəqqəti məskunlaşdığı Bakı şəhərinin Sabunçu rayonunun Ramana qe-

Bildirilib ki, Xankəndidə 4 nömrəli 624 şagird yerlik tam orta məktəbin əsaslı təmirinə Elm və Təhsil Nazirliyinin sifarişilə bu ilin mayında başlanılıb. Məktəbin layihəsi 0,67 hektar ərazini, 3760 kvadratmetr ümumi sahəni əhatə edir.

Dövlətimizin başçısı həmçinin Xankəndi şəhərində 1 nömrəli körpələr evi-uşaq bağçasının təmirdən sonra açılışında iştirak edib. Məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin layihəsi 80 yerlik olmaqla 0,21 hektar ərazini, 1340 kvadratmetr ümumi sahəni əhatə edir. Burada 4 qrup otağı, tibb otağı, metodiki kabinet, mətbəx, akt və idman zalı və cəmasixana yaradılıb.

Ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz bərpa olunduqdan sonra Qarabağa həmçinin Azərbaycan mədəniyyəti qaydır. Prezident İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi Dövlət Dram Teatrının binasında görüşlə tanış olub. Dövlətimizin başçısına görülmək işlər barədə məlumat verilərək bildirilib ki, Xankəndi Dövlət Dram Teatri-

sobəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2012-ci il 30 dekabr tarixli Sərəncamına əsasən 300 şagird yerlik yeni bina tikilib.

Bildirilib ki, Xankəndidə 4 nömrəli 624 şagird yerlik tam orta məktəbin əsaslı təmirinə Elm və Təhsil Nazirliyinin sifarişilə bu ilin mayında başlanılıb. Məktəbin layihəsi 0,67 hektar ərazini, 3760 kvadratmetr ümumi sahəni əhatə edir.

Dövlətimizin başçısı həmçinin Xankəndi şəhərində 1 nömrəli körpələr evi-uşaq bağçasının təmirdən sonra açılışında iştirak edib. Məktəbəqədər təhsil müəssisəsinin layihəsi 80 yerlik olmaqla 0,21 hektar ərazini, 1340 kvadratmetr ümumi sahəni əhatə edir. Burada 4 qrup otağı, tibb otağı, metodiki kabinet, mətbəx, akt və idman zalı və cəmasixana yaradılıb.

Ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimiz bərpa olunduqdan sonra Qarabağa həmçinin Azərbaycan mədəniyyəti qaydır. Prezident İlham Əliyev sentyabrın 19-da Xankəndi Dövlət Dram Teatrının binasında görüşlə tanış olub. Dövlətimizin başçısına görülmək işlər barədə məlumat verilərək bildirilib ki, Xankəndi Dövlət Dram Teatri-

lib.

Səfər çərçivəsində dövlətimizin başçısı Ağdam-Əsgəran-Xocalı-Xankəndi avtomobil yolunda görülməli işlər də tanış olub. Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il 13 yanvar tarixli sərəncamı ilə Ağdam-Əsgəran-Xocalı-Xankəndi avtomobil yolunun yenidən qurulması işləri sürətlə davam etdirilir.

Ağdam şəhərində “Aghdam City Hotel”in inşası tamamlanıb. Açılış mərasimində Prezident İlham Əliyevin də qatıldığı hotelin binası 5 mərtəbədən ibarətdir. Ən müasir standartlara cavab verən hotelin binasında 130 otaq vardır. Burada qonaqların zövqünü oxşayan interyer işləri görülüb.

Yeni təhsil salatlının yaradılması Qarabağda əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsi baxımından mühüm rol oynayır. Prezident İlham Əliyev səfər çərçivəsində Ağdam Şəhəri Parkında görülməli işlərlə tanış olub, yeni zavodların açılış mərasimlərində iştirak edib. Xatırladaq ki, İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin idarəçiliyində Ağdam Şəhəri Parkı dövlətimizin başçısının 2021-ci il 28 may tarixli fərmanına əsasən yaradılıb. Şəhəri parkı 190 hektar ərazini əhatə edir. Parkın yaradılmasında məqsəd işğaldan azad edilən ərazilərin dirçəldilməsi, Qarabağın sənaye potensialının reallaşdırılması, sahibkarlığın dəstəklənməsi, əhalinin istehsal sahəsində məşğulluğunun artırılmasıdır.

Ağdamın məşhur

İmarət Kompleksinə bərpadan sonra ikinci həyat verilib. Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 19-da Ağdam şəhərində İmarət Kompleksinin bərpadan sonra açılışında iştirak edib.

Qeyd edək ki, Ağdam rayonunda erməni vandalizmi nəticəsində dağıdılıb talan edilmiş tarixi-memarlıq tikililərdən biri də Qarabağ xanlığının banisi Pənahəli xanın sarayıdır. XVIII əsrə aid bu tarix-memarlıq abidəsi xan nəslinin ilk mülklərindəndir. Saray Azərbaycan ərazisində inşa edilmiş digər xan saraylarından fərqli olaraq dəbdəbəli yaşayış evi xüsusiyyəti daşıyır. İşğaldan olmuş ərazilərdəki digər tarixi-mədəni və dini abidələr kimi Pənahəli xanın imarəti də ermənilər tərəfindən təhqir edilib, vandalizmə məruz qalıb.

Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq, 2023-cü ildə Ağdam İmarət Kompleksində yerli və xarici mütəxəssislərin iştirakı ilə res-

İmarət Kompleksi bərpadan sonra

tavrasiya və arxeoloji tədqiqat işlərinə başlanılıb. Ərazisi 3,3 hektar olan kompleks mərasimlərin keçirilməsi üçün nəzərdə tutulmuş tikililər, türbələr, tarixi qəbiristanlıq, Qarabağ atlarının təqdimatı üçün açılıq kompleksi və ziyarətçi mərkəzindən ibarətdir. Kompleksdə yaradılan Qarabağ atları parkında qədim dövrlərdən şöhrətini daşıyan Azərbaycan Qarabağ atları -nı dünyanı dolayan Azərbaycan Qarabağ atlarını inkişaf etdirmək, eyni zamanda, parkda müxtəlif vaxtlarda bu atların iştirakı ilə təlim və şou-programların təşkili nəzərdə tutulur.

Ağdam şəhərində Prezident İlham Əliyev həmçinin “İmarət” stadionunun təməlini qoyub. “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı”na uyğun olaraq inşa ediləcək stadion üçün 19,2 hektar torpaq sahəsi ayrılıb.

Yol-nəqliyyat, enerji-rabitə, kommunal infrastrukturular...

Tədbirlər planı çərçivəsində “Ərazilərdə təhlükəsiz yaşayışın və dövlət idarəetməsinin təşkili” prioriteti üzrə 28 min hektara yaxın ərazi minalardan və partlamamış hərbi sursatlardan təmizlənib. Zəruri müdafiə strukturlarının yaradılması, təhlükəsizlik məqsədilə yeni hərbi infrastrukturların qurulması təmin edilib, Laçın dövlət sərhədinin buraxılış məntəqəsində “Laçın” gömrük postu qurulub. Zəruri kommunal və sosial infrastrukturların qurulması istiqamətində də xeyli iş görüldü. Ərazilərin elektrik enerjisi ilə təchizatı üçün 72,2 km 110 kv-luq, 262 km 330 kv-luq uzunluğda elektrik veriliş xətləri çəkilib. Poçt və telekommunikasiya xidmətləri infrastrukturunun qurulması məqsədilə 2 yaşayış məntəqəsində, inzibati binada poçt xidmətləri yeni-

dən təşkil edilib, 1 radio-televisiya yayımı stansiyasının fəaliyyəti təmin edilib. Mobil telekommunikasiya xidmətlərinin təşkili üzrə 11 yeni baza stansiyası quraşdırılıb. 5 km uzunluğunda dəmir yolu xəttinin çəkilişi başa çatdırılıb. Dövlət proqramı çərçivəsində zəruri yol-nəqliyyat infrastrukturalarının inşası da sürətlə davam etdirilməkdədir. Həmin nəhəng infrastrukturlardan biri - Zəngəzur dəhlizinin ən mühüm qovşaqlarından olan Horadiz-Ağbənd dəmir yolu xəttinin layihələndirilməsi işlərinin 85 faizə yaxını yerinə yetirilib. Eləcə də, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisində yol infrastrukturunun, Ağdam şəhərinin daxili yollarının, Xudafərin-Qubadlı-Laçın, Əhmədboyli-Füzuli-Şuşa, Horadiz-Cəbrayıl-Zəngilan-Ağbənd, Toğanalı-Kəlbəcər-İstisu və Şuşa-Laçın avtomobil yollarının tikintisi davam etdirilib. Füzuli və Zəngilan hava limanlarında uçuşların təşkili təmin edilib.

170 layihə üzrə rezidentlərin fəaliyyəti təmin edilib

Azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyət göstərən sahibkarların maliyyə-kredit təminatı ilə bağlı tədbirlərdə də əhəmiyyətli müsbət dinamika nəzərə çarpır. Həm dövlət, həm də dövlət-özəl sektor əməkdaşlığı çərçivəsində həyata keçirilən layihələr bu bölgədə infrastruktur layihələrinin icrası ilə yanaşı, sənaye, tikinti, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı, rabitə, ticarət və digər sahələrin ümumi inkişafı Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında əlavə dəyərini artırmı təmin edib.

Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün əlverişli mexanizmlərin yaradılması istiqamətində regionlarda fəaliyyət göstərən sənaye parklarında 11 müəssisə rezident, 1 müəssisə isə qeyri-rezident kimi qeydiyyatdan alınıb. Emal sənayesi və xidmət infrastrukturunun inkişaf etdirilməsi istiqamətində ümumilikdə, 170 layihə üzrə rezidentlərin fəaliyyəti təmin edilib. 3 sahibkarlıq subyektinin investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsinə güzəştli kredit verilib. Azad edilmiş ərazilərdə fəaliyyət göstərən 12 kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalçısına dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına əkin subsidiyası ödənilib.

“Böyük Qayıdış” uğurları

I Dövlət Proqramı çərçivəsində azad ərazilərdə nəzərdə tutulan planlar tam icra olunub

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İİTKM) “İşğaldan azad edilmiş ərazilərə Böyük Qayıdış dair I Dövlət Proqramı”nın icrası ilə bağlı 2024-cü ilin bi-

rinci yarısı üzrə monitorinq və qiymətləndirmə prosesini yekunlaşdırıb. Monitorinqin nəticələrinə əsasən, ötən dövr ərzində azad edilmiş ərazilərdə, şəhər və kəndlərin yenidən qurulması

və bərpası, müasir infrastrukturların yaradılması, elektrik enerjisi, təbii qaz, su, rabitə, yol, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, mənzil-kommunal və digər zəruri infrastrukturların yenidən qurulması, yaşayış evlərinin tikintisi, həmçinin iqtisadi fəaliyyət sahələri üzrə layihələr nəzərdə tutulan planlar üzrə tam icra olunub.

800-dən çox yeni iş yeri yaradılıb...

Hesabat dövründə əhalinin geri qayıdışının təmin edilməsi məqsədilə 767 ailə olmaqla, 2904 nəfər Şuşa, Füzuli və Laçın şəhərləri, Laçın rayonunun Zabux və Sus kəndlərinə köçürüldü. Sakinlərin məşğulluq imkanları və sosial şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün müvafiq proqramlar icra olunur. “Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərində 2024-2026-cı illərdə əhalinin məşğulluq imkanlarının artırılmasına dair Tədbirlər Planı”nın icrası ilə əlaqədar əhalinin qayıdış ardıcılığı nəzərə alınmaqla məşğulluq imkanlarının qiymətləndirilməsi və vakansiyalar üzrə işin

aparılması, peşə təhsilinin və hazırlığının təşkili, ictimai işlərə və özünüməşğulluq proqramına cəlb edilməsi və digər bu kimi aktiv proqramların dəstəklənməsi istiqamətində görülən işlər sayəsində də əhəmiyyətli nəticələr əldə olunub. 2024-cü ilin birinci yarısında işğaldan azad edilmiş rayonlarda 840 yeni iş yeri yaradılıb ki, onun 299-u Laçının, 232-si Şuşanın, 103-ü Ağdamın, 42-si Kəlbəcərin, 38-i Cəbrayılın, 37-si Füzulinin, 15-i Xankəndinin, digərləri isə başqa rayonların payına düşür. Bu proses fasiləsiz olaraq davam etdirilir və ilin sonunda bu bölgədə iş yerlərinin sayının 1200-ü ötcəyi gözlənilir.

1700-dən çox fərdi sahibkar qeydiyyatdan keçib

Həmin ərazilərdə yeni fəaliyyətə başlayan sahibkarlıq subyektlərinin də sayında artım qeydə alınıb. Belə ki, hesabat dövründə azad edilmiş rayonlarda 159 yeni müəssisə və təşkilat, 1726 yeni fərdi sahibkarlıq subyekti dövlət qeydiyyatından keçib. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə yeni yaradılmış müəssisə və təşkilatların sayı 90, fərdi sahibkarların sayı isə 488 vahid artıb.

Bu tədbirlər bölgədə iqtisadi dinamika səbəb olub, həmin iqtisadi rayonların hər birində müsbət templər qeydə alınıb. Xüsusilə də, Laçında inkişaf dinamikası 5 dəfə, Kəlbəcərdə 2,1 dəfə, Füzulidə 1,8 dəfə artıb. Qubadlıda iqtisadi artım dinamikası 65 faiz, Ağdamda isə 58 faiz təşkil edib.

Hökumət bu bölgədə biznes fəaliyyəti ilə məşğul olanlara iqtisadi-vergi güzəştləri tətbiq edir. Belə ki, sahibkarlar 10 il müddətinə mənfəət, əmlak, torpaq və sadələşdirilmiş vergidən azad olub, məcburi dövlət sosial sığorta haqqı subsidiyalaşdırılıb. Bölgədə vergi uçotuna alınan və istehsal fəaliyyəti ilə məşğul olan sahibkarlara kommunal xidmətlərdən istifadəyə görə ödədikləri vəsaitin 20 faizi məbləğində maliyyə yardımı ödənilir. Sahibkarların maliyyə ölçətanlığının artı-

Ötən il bölgəyə 5,5 milyard manat sərmayə yatırılıb

Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarına ötən il sərmayə qoyuluşları da ölkə üzrə investisiya portfelində xüsusi üstün yer tutur. Ən böyük yatırımlarda paytaxt Bakı şəhəri ilk yerdə dəyərsə, azad edilmiş ərazilərdəki rayonlar sonrakı yerləri tutur. Bu rayonlarda 2023-cü ildə kapital qoyuluşlarının

həcmi təxminən 5,5 milyard manat təşkil edib. Belə ki, ötən il Laçına yatırılmış sərmayələrin həcmi 1,5 milyard manat, Kəlbəcərə 880 milyon manat, Füzuliyə 677 milyon manat, Cəbrayıl 639 milyon manat, Şuşaya 623 milyon manat, Zəngilana 590 milyon manat, Ağdamda isə 568 milyon manat olub.

nlması üçün güzəştli kreditlər verilir. Sahibkarlar bank və bank olmayan kredit təşkilatlarından əldə etdikləri kreditlər üzrə dövlət zəmanəti və subsidiyadan yararlanı bilərlər. İnvestisiya layihəsi həyata keçirən sahibkarların məbləği 5 milyon manatadək, müddəti 7 ilədək, illik faiz dərəcəsi 15 faizdək olan biznes kreditlərinin 90 faizlik hissəsinə dövlət zəmanəti verilir. Bu kreditlərin illik faiz dərəcəsinin 10 faiz bəndi 36 aya qədər müddətdə dövlət tərəfindən subsidiyalaşdırılır.

Çin-Mərkəzi Asiya-Xəzər-Avropa vahid nəqliyyat sistemi formalaşır

“Trans-Xəzər” Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu (Orta Dəhliz) ilə daşınmaların həcmi sürətlə artmaqdadır. Yeni İpək Yolunun müəllifi olan Çin Orta Dəhliz vasitəsilə

Avropaya 200 konteyner qatar göndərib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə təxminən 30 dəfə çoxdur. Bakıda keçirilən “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq

“Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” ...

Assosiasiyasının qurulmasına dair dəmiryol administrasiyaları rəhbərlərinin məşvərat toplantısında Çin Dəmir Yolu Konteyner Daşıma Korporasiyasının prezidenti

Yang Bin bildirib ki, yükdaşımaların həcmində artım bir sıra məsələlərin həllini aktuallaşdırıb. Xüsusilə də Mərkəzi Asiya-Xəzər-Avropa regionu ölkələrinin müasir

iqtisadi-ticarəti vizyonu və ticari daşınmaların strukturu vahid nəqliyyat zəncirinin - “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq Assosiasiyasının yaradılmasını labüdləşdirir.

Bakı Beynəlxalq Limanı - “Trans-Xəzər” nəqliyyat zənciri...

“Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Xəzərin Şərqi tərəfində Orta Dəhlizin daha bir qolu hesab edilir və Çin, Qırğızıstan, Tacikistan, Özbəkistan, Türkmənistan, Xəzər dənizi, Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə ərazilərindən keçərək dəmir, avtomobil və dəniz yollarını və yol infrastrukturunu komponentlərini əhatə edir.

Tərəflər Orta Dəhlizlə daşınan yükləri artırmaq üçün ilk növbədə, infrastrukturunu daha da inkişaf etdirməyi vacib hesab edir. Bu plana uyğun olaraq, son aylarda dəhlizin digər istiqamətlərində də əsaslı yenidənqurma işləri aparılıb, Mərkəzi Asiya bölgəsində dəmir yolu və liman infrastrukturunu müasirləşdirilib, digər nəqliyyat xətləri ilə birləşdirilib. Qazaxıstan “Trans-Xəzər”də zəruri nəqliyyat infrastrukturunu yeniləşdirib. Məngistay vilayətində uzunluğu 64 kilometr olan Kurik və Jetibay kəndlərini birləşdirən respublika əhəmiyyətli yolun əsaslı təmirini başa çatdırıb. Bu nəqliyyat qovşağı Kurik də-

niz limanını Orta Dəhlizə birləşdirməklə Qazaxıstanın beynəlxalq nəqliyyat marşrutlarında imkanlarını artırmağa xidmət edir.

Belə ki, Kurik-Jetibay yolu ən rentabelli və axıcı nəqliyyat xətti kimi beynəlxalq yük və daşınmaların birbaşa Kurik limanına yönəldirilməsində qısa və nəqliyyat sərfəliliyi baxımından ən rahat infrastruktur şəbəkəsi hesab edilir. Əgər əvvəllər sürücülər Aktaua dayanmalı olurdusa, indi onlar Jetibay kəndi vasitəsilə dəniz limanına daha tez və rahat çatırlar.

Kurik limanı Azərbaycanın Qazaxıstan və dünya ilə liman bağlantısında da mühüm rol oynayır. Bakı Beynəlxalq Dəniz Limanı ilə Kurik Limanı arasında memorandum imzalanıb və yeni nəqliyyat zənciri formalaşır. Aktau ilə yanaşı, həmin limandan daşınan beynəlxalq yüklər Xəzər dənizi vasitəsilə Bakı Beynəlxalq Limanına, oradan isə Gürcüstan, Türkiyə və Avropa ölkələrinə göndərilir. Son 2 ildə Ələt-Kurik-Ələt istiqamətində yükdaşımaların intensivləşməsi də bunu təsdiqləyir.

“Maneətsiz Rəqəmsal Dəhliz” asan keçidi təmin edəcək

Ancaq infrastrukturları yenidən qurmaq və əlavə nəqliyyat xətlərini dəhlizə inteqrasiya etmək iş bitmiş hesab olunmur. Çin Dəmir Yolu Konteyner Daşıma Korporasiyasının prezidenti Yang Binin fikrincə, “Bir kəmə, bir yol” layihəsinin bütün komponentləri üzrə işlər öz axarı ilə davam etsə də bir sıra institusional addımların atılması, o cümlədən tarif və logistika məsələlərinin həlli açıq qalmaqdadır. Əsas həllini gözləyən məsələlər güzəştli gömrük və tarif siyasəti, vahid məlumat sistemi və rəqəmsal dövryyələrin bir platformada birləşdirilməsidir. “Trans-Xəzər” ailəsinin qənaətinə görə, vahid rəqəmsal platformanın olmaması daşınmalar zamanı sənədləşmə, məlumat mübadiləsi və yüklərin izlənilməsi, logistika xəritəsi, sürətli keçid və s. məsələləri ləngidir, ölkələr arasında koordinasiyanı çətinləş-

dirir. Ona görə də, vahid platforma çərçivəsində bütün ölkələrin rəqəmsal sistemlərinin inteqrasiyası əsas prioritetlərdən biridir və layihədə iştirak edən ölkələrin hər biri rəqəmsallaşma ilə bağlı öz siyasətlərini birləşdirməyə çalışacaq. Bu strateji hədəfə əsasən, “Maneətsiz Rəqəmsal Dəhliz” qurulacaq. Bir müddət əvvəl həmin ekosistemin altmodeli olan vahid multimodal xidmət - Rəqəmsal Ticarət Koridoru (Digital Trade Corridor) yaradılıb ki, Azərbaycan və Qazaxıstanın dəmir yollarının informasiya sistemləri gömrük modulu bu sistemə inteqrasiya olunub, Gürcüstan dəmir yollarının da sistemə qoşulması planlaşdırılır. Digər ölkələrin də növbəti ilə qədər bu rəqəmsal sistemə inteqrasiyasının başa çatdırılması və 2025-ci ildə “Maneətsiz Rəqəmsal Dəhliz” platformasının işə salınması nəzərdə tutulur. Nəticədə dəhliz boyunca sənəd dövryyəsinə, gömrük rəsmiləşdirilməsi və yüklərin izlənilməsi vahid ekosistemə birləşdiriləcək və Orta Dəhlizin rəqabət qabiliyyəti artırılacaq.

Orta Dəhliz ailəsinin digər üzvü Özbəkistan da öz nəqliyyat infrastrukturalarını yeniləyərək şəxələndirmədə fəal rol alır. Rəsmi Daşkənd son dövrlərdə dəmir yollarının inşası və modernləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atıb, dəhlizə inteqrasiya edilmiş logistika mərkəzləri marşrutları, kommunikasiyalar qurmaq yönündə tədbirlər həyata keçirməkdədir. Tacikistan hökuməti nəqliyyat dəhlizlərinin, dəmir yolu infrastrukturunun inkişafına və ölkənin tranzit zonaya çevrilməsinə böyük diqqət yetirir və bütün bu layihələri icra etməkdə Orta Dəhlizə inteqrasiyanı gücləndirmək məqsədi güdür. Türkiyə Dövlət Dəmir Yolları da

“Trans-Əfqan” xətti Orta Dəhlizə birləşir...

Orta Dəhlizdə yükdaşımaları artırmaq üçün öz səylərini gücləndirəcək. “TCDD Taşımacılıq” şirkətinin baş direktoru Ufuk Yalçın bildirib ki, Türkiyənin coğrafi mövqeyinin verdiyi imkanlardan maksimum yararlanmaq və faydaları artırmaq üçün bütün tərəflərlə optimal əlaqələr qurulacaq. Beləliklə, “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” dəmir yolu xətlərinin vahid

bir coğrafi çərçivədə birləşdirməklə regionda yerləşən digər ölkələrin də dəhlizə qoşulmasını asanlaşdıracaq. Bu, həm də Əfqanıstan və Pakistan üçün də yeni imkanlar açıq və hər iki ölkə Tacikistanla nəqliyyat sistemlərini əlaqələndirməklə, eləcə də “Trans-Əfqan” xəttini Orta Dəhlizə birləşdirməklə Çinlə daha da yaxın bağlantı qurmuş olur.

Orta Dəhliz rifah və iqtisadi fürsətlər deməkdir

“Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” böyük bir nəqliyyat arteriyası olduğundan Avropa İttifaqı (Aİ) da bu ideyanı dəstəkləyir. Avropa Komissiyasının beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə baş direktoru Henrik Holole Mərkəzi Asiya ölkələrinin və Azərbaycanın Orta Dəhlizin müasir arxitekturasının formalaşdırılması istiqamətində söylədikləri müsbət dəyərləndirib, onların bu iradəsi sayəsində vahidi Asiya-Avropa nəqliyyat blokunun tam rentabelli işinin təmin ediləcəyini vurğulayıb.

Avstriya Federal Dəmir Yollarının Avrasiya-Mərkəzi Asiya üzrə əlaqələr rəhbəri Eniko Györfli Dəmir İpək Yolunu bütün Avrasiya üçün əməkdaşlıq və ümumi məqsədlərin simvolu kimi xarakterizə edib. Onun fikrincə, bu, həm də dostluq və iqtisadi imkanlar dəhlizidir, dəmir yolu Çin, Mərkəzi Asiya, Qafqaz, Türkiyə və Avropanın iqtisadiyyatlarının inkişafı üçün fürsətlər deməkdir. Beləliklə, Bakı toplantısı “Bir kəmə, bir yol” koalisiyasını vahid bir platformada birləşdirən “Avrasiya

Nəqliyyat Marşrutu” Beynəlxalq Assosiasiyasının qurulması üçün hüquqi çərçivə yaratdı. Məşvərat toplantısında Azərbaycan, Türkiyə, Tacikistan, Özbəkistan, Çin, Qırğızıstan və Avstriya tərəfindən imzalanmış yekun protokola əsasən, tərəflər marşrut üzrə rəqəmsallaşma, kommersiya məsələləri, marketing və kommunikasiya, logistika xidmətləri, normativ-hüquqi aktlar və infrastruktur üzrə zəruri məsələləri həll edəcək. Bununla da “Avrasiya Nəqliyyat Marşrutu” Assosiasiyasının qurulması və fəaliyyətə başlaması mümkün olacaq.

E.CƏFƏRLİ

Vətən müharibəsinə 6 gün qalırdı...

...Sentyabrın 21-də BMT Baş Assambleyasının 75-ci Sessiyası çərçivəsində BMT-nin 75 illiyinə həsr edilmiş Yüksək Səviyyəli İclas keçirilib. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev iclasda videoformatda çıxış edib.

Dövlət başçısının nitqindən:

...“Ermənistanın baş naziri

Azərbaycana qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyə məcbur ediləcək on minlərlə mülki vətəndaşdan ibarət silahlandırılmış mülki könüllülər dəstələrinin yaradılmasını elan etmişdir. Bu, Ermənistan rəhbərliyinin yeni təcavüzkar niyyətini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Ermənistanın müdafiə naziri Azərbaycanı “yeni ərəzilər uğrunda yeni müharibə” bəyanatları ilə hədələyir”.

...“Təcavüzkar ritorika və təxribatlar Ermənistanın Azərbaycanı qarşı yeni təcavüzə hazırladığını nümayiş etdirir.

Biz BMT-ni və beynəlxalq ictimaiyyəti Ermənistanın növbəti hərbi təcavüzdən çəkindirilməsinə dəvət edirik”.

...“Təxribatların baş verməsinə və gərginliyin artırılmasına görə məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür”.

...“Ermənistan-Azərbaycan münasibəti Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində və BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında həll edilməlidir”.

...Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində sutka ərzində atəşkəs rejimini 30 dəfə pozub.

...Sentyabrın 21-də Azərbaycanın Müdafiə Nazirliyi Ermənistanın son zamanlar qoşunların təmas xəttində və dövlət sərhədi istiqamətində vəziyyəti gərginləşdirməsi ilə bağlı bəyanat yayıb.

Müdafiə Nazirliyi bəyan edib ki, cəbhədə vəziyyətin gərginləşdirilməsinə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

“Sağlam gənclik sağlam ailənin təminatıdır”

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Mərkəzi Aparatının, “Azərbaycan Televiziyası və Radio Verilişləri” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin və Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun 2024-cü il üçün birgə Tədbirlər Planına uyğun olaraq sentyabrın 20-də Zaqatala rayonunda “Sağlam gənclik sağlam ailənin təminatıdır” mövzusunda tədbir keçirilib.

Əvvəlcə Zaqatala şəhərində Ulu Öndər Heydər Əliyevin abidəsi ziyarət olunub, abidənin önünə gül dəstələri düzülüb. Zaqatala rayonu Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib. Ulu Öndər Heydər Əliyevin və Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suverenliyi uğrunda canlarını qurban vermiş şəhidlərin öziz xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Tədbirdə YAP Zaqatala rayonu təşkilatının sədri Fərid Ramazanov, YAP Mərkəzi Aparatının Gender siyasəti və gənclərə iş göbəsinin müdiri Zekiyyə Musayeva, Zaqatala Rayon İcra Hakimiyyəti (RİH) başçısının birinci müavini, RİH yanında Narkomanlığa və Narkotik Vasitələrin Qanunsuz Dövriyyəsinə Qarşı Mübarizə üzrə Dövlət Komissiyasının daimi fəaliyyət göstərən İşçi Qrupunun Milli İnformasiya sektorunun müdiri Rəqif Allahverdiyev və Səhiyyə Nazirliyi Sumqayıt şəhər Narkoloji Dispanserinin şöbə müdiri, həkim-narkoloq Vüsal Cəbbarov çıxış ediblər.

Çıxışlarda qeyd olunub ki, bu gün global miqyasda əsas çağırışlardan biri narkomaniyaya qarşı mübarizədir. Prezident İlham Əliyev tərəfindən təsdiqlənən “Narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin və onların prekursorlarının qanunsuz dövriyyəsinə və narkomanlığa qarşı mübarizəyə dair 2019-2024-cü illər üçün Dövlət Proqramı” çərçivəsində silsilə tədbirlər keçirilib. Əsas məqsəd gəncləri məlumatlandırmaq və maarifləndirmə yolu ilə sağlam gələcəyimizin təmin olunmasına töhfə verməkdir. Qeyd edilib ki, ailə sağlam cəmiyyətin və güclü dövlətin təməlidir, həmçinin milli-mənəvi dəyərlərin qoruyucusu və ötürücüsüdür. Bu dəyərlərin qorunmasında cəmiyyətin bütün institutları fəal və məsuliyyətli olmalıdır.

Diqqətə çatdırılıb ki, ölkəmizdə həyata keçirilən müntəzəm gənclər siyasəti gənc nəslin inkişafı, bilik və bacarıqlarını realizə etmələri üçün əlverişli şərait yaratmaqla yanaşı, onların vətənpərvər ruhda formalaşmasını təmin edib. Bu baxımdan, xalqımızın tarixində möhtəşəm səhifə açmış 44 günlük Vətən müharibəsi və bir günlük lokal xarakterli antiterror tədbirləri gənclərimizin vətənpərvərliyini, əzmini bütün dünyaya nümayiş etdirib.

Vurğulanıb ki, Prezident İlham Əliyevin imzaladığı müvafiq sərəncamlar hər il sentyabrın 20-i Dövlət Suverenliyi Günü kimi qeyd ediləcək. Ötən il cəmi 23 saat 43 dəqiqə davam etmiş və sentyabrın 20-də başa çatmış antiterror əməliyyatları nəticəsində rəşadətli Azərbaycan Ordusu qarşısına qoyulmuş bütün vəzifələri yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirib. Beləliklə, növbəti parlaq Qələbə nəticəsində ölkəmizin suverenliyi tam təmin edilib. Xalqımızın həyatında müstəsna əhəmiyyət kəşb edən şanlı Zəfər sayəsində bu gün Azərbaycanın Dövlət Bayrağı suverenliyimizin bərqərar olduğu bütün ərəzlərdə əzəmətlə dalğalanmaqdadır.

İnteraktiv formada davam etdirilən tədbirdə iştirakçılar maraqlandıran suallar cavablandırılıb.

Sonda Yeni Azərbaycan Partiyasının Himni səsləndirilib.

Suverenliyimizdən narahat kongresmenlər...

Azərbaycana qarşı yeni “dinləmələr”...

ABŞ Konqresinin Ermənistanı lobbicilik edən üzvləri vaxtaşırı olaraq

Azərbaycana qarşı qərəzli mövqe sərgiləyirlər. Həmin kongresmenlərin ABŞ-dakı erməni təşkilatı olan

Amerika Erməni Milli Konqresi (ANCA) tərəfindən maliyyə dəstəyi alması hər kəse məlumdur. Azərbaycan

ərazi bütövlüyünü və suverenliyini bərpa etdikdən sonra Ermənistanı havadarlıq edən beynəlxalq dairələr

arasında ABŞ kongresmenləri də “fəallıqları” ilə seçilirlər.

Onların növbəti addımı isə sentyabrın 19-da ABŞ Konqresinin Tom Lantos İnsan Hüquqları Komissiyasında “Dağlıq Qarabağın siqutundan sonra Azərbaycanı insan hüquqları” adlı dinləmələrin

Ölkəmizə qarşı “səlib yürüşü”?

Konqresdə Azərbaycanın öz suverenliyinin bərpasından narahat olan kongresmenlər “dinləmələr” təşkil etmişdirlər. Həmin dinləmələrdə qurumun üzvləri ilə yanaşı, Dövlət Departamentinin rəsmi şəxsləri də ölkəmizə qarşı əsassız iddialar səsləndirilmişdirlər. Bu ilin iyul ayında isə Nümayəndələr Palatasının üzvləri - Anna Eşu və Kris Smit Azərbaycanı guya “Qarabağın erməni əhalisinə qarşı etnik təmizləməyə apardığına görə” “qınayan” ikipartiyalı qətnamə layihəsini təqdim ediblər. Həmçinin, bir müddət öncə kongresmen Adam Şiff və 47 tərəfdar dövlət katibi Antoni Blinkenə məktub yazaraq “Qarabağda kökü kosilməkdə olan erməni irsi” barədə “narahatlıqlarını” bölüşmüşdülər. Bundan başqa, mayın 13-də isə ABŞ Konqresinin 26 nəfərlik heyəti (onların içərisində 100 nəfərlik Senatdan cəmi 3 senator, 435 nəfərlik Nümayəndələr Palatasından isə cəmi 23 nümayəndə var) ABŞ dövlət katibi Antoni Blinkenə və ABŞ Prezidentinin baş müşaviri John Podestaya məktubla müraciət edərək, Azərbaycanın COP29-a sədrliyini əsassız və absurd itihamlarla qaralamağa cəhd etmişdirlər. Bütün bunlar sanki Konqresdə Azərbaycanı qarşı “səlib yürüşü”nin təşkil olunması təsəvvürü yaradır.

keçirilməsi olub. Bu tədbirdə çıxış edənlər tərəfindən Azərbaycanı qarşı əsassız itihamlar səsləndirilib. Əslində, bu, Konqres tərəfindən ilk belə hal deyil. Ötən ilin noyabrında da

Ayxan Hacızadə: ABŞ Konqresi üçün adi hal alıb

Sentyabrın 19-da keçirilmiş dinləmələr də bu kampaniyaların davamıdır. Məsələyə Azərbaycanın Xarici İşlər Nazirliyi də münasibət bildirib. Nazirliyin mətbuat katibi Ayxan Hacızadə bildirib ki, Azərbaycanla bağlı bütün faktları açıq şəkildə təhrif edən və saxtalaşdıran bu cür tədbirin məqsədi Azərbaycan-ABŞ münasibətlərini

gərginləşdirməkdir. Onun sözlərinə görə, bu, ABŞ Konqresindəki bəzi qrupların Azərbaycanın suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə açıq şəkildə hörmətsizlik nümayiş etdirərək, ölkəmizdəki vəziyyəti insan hüquqları pərdəsi altında necə təhrif etdiklərinin növbəti təzahürüdür. Təəssüf ki, ABŞ-in milli təhlükəsizlik maraqlarından daha çox öz daxili

mülhizələri və şəxsi mənfəətlərini rəhbər tutan ABŞ Konqresinin üzvləri tərəfindən təşkil edilən bu cür birtərəfli və qərəzli tədbirlər uzun müddətdir ki, ABŞ Konqresi üçün adi hal alıb. Üstəlik, sözügedən dinləməni təşkil edən kongresmenlərin özlərini dövlətlərin suverenliyinə və ərazi bütövlüyünə hörmət edilməsini dərinlən dostluqların şəxslər kimi təqdim etməsinin fonunda keçmiş separatçı rejimin nümayəndələrinin də bu dinləmələrdə iştirakı təəssüvür edilən bilən bütün çərçivələri aşır.

Kongresmenlər torpaqlarımızın 30 illik işğalına niyə susurdu?

XİN rəsmisinin qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın ötən il həyata keçirdiyi antiterror tədbirləri beynəlxalq hüquqa, o cümlədən beynəlxalq humanitar hüquqa tam uyğun olub və heç vaxt mülki əhali hədəfə alınmayıb. Azərbaycanın suveren ərəzilərindən Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal və hərbi təcavüzü dövründə azərbaycanlılara qarşı törədilmiş genişmiqyaslı etnik təmizləmə və qətləmlər, eləcə də Azərbaycanın dini və mədəni abidələrinin yer üzündən silinməsi isə əksinə, heç vaxt ABŞ Konqresi tərəfindən qınanmayıb. Ermənistandan fərqli olaraq, Azərbaycan dəfələrlə erməniləri və azərbaycanlıları birgə yaşamağa və əməkdaşlığa çağırıb və ermənilərin Azərbaycan vətəndaşları kimi bütün hüquq və imtiyazlarla təmin olunma, müdafiə və təhlükəsizlikdən yararlanma bələklərinə dair təminat verib. Eyni zamanda, regionumuzdakı vəziyyətin din çərçivədə qarşıdurma kimi qələmə verilməsi narahatlıq doğurub, bu kimi addımlar sülh quruculuğuna və barışığa zərər vurur.

Bununla yanaşı, erməni diasporu tərəfindən maliyyələşdirilən bəzi şəxs və təşkilatların

dinləmələr zamanı Azərbaycanda insan hüquqlarının vəziyyəti ilə bağlı səsləndirdiyi iddiaların heç bir əsası yoxdur və bu kimi bəyanatları qətiyyətlə pisləyirik. Həmin şəxs və təşkilatların himayədarlıq etdikləri Ermənistanda fundamental insan hüquq və azadlıqlarının pozulması, o cümlədən siyasi təqiblər nəticəsində həbs olunan şəxslərin həbsxanada həlak olması, siyasətçilərə və onların ailə üzvlərinə qarşı təzyiq hallarına fokuslanmasında daha məqsəduyğun olardı. Dinləmələrdə istinad edilən qondarma “Artıx” Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində həyata keçirilmiş işğal və Azərbaycanın keçmiş işğal olunmuş ərəzilərindən 750 minə yaxın azərbaycanlı mülki əhaliyə qarşı aparılmış etnik təmizləmə nəticəsində yaradılmış qeyri-qanuni qurumdan başqa bir şey deyildi. Eyni zamanda, Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə tanınmış ərazisi olan Qarabağ bölgəsinin coğrafi adının “Artıx” kimi təhrif edilməsi coğrafi adların beynəlxalq standartlaşdırılması üzrə prinsip və prosedurların açıq şəkildə pozulması, habelə ABŞ-in 80-242 (1947) sayılı qanununa uyğun olaraq ABŞ-in

Coğrafi Adlar üzrə Şurası (BGN) tərəfindən təsdiq edilmiş ABŞ Hökuməti orqanları tərəfindən milli və xarici coğrafi adların istifadə standartlarının təhrif edilməsidir. “Biz ABŞ Konqresinin rəhbərliyini Azərbaycan-ABŞ ikitərəfli münasibətlərinə xələf gətirən bu cür tədbirlərin qarşısını almağa çağırıb və xarici siyasətin həyata keçirilməsinə nəzarət edən qurum kimi Dövlət Departamentindən ABŞ Konqresində erməni lobbı qrupları tərəfindən sui-istifadə edilən bu cür hallara qarşı müvafiq tədbirlərin görülməsini çağırırdıq”, - deyər XİN rəsmisi vurğulayıb.

ABŞ kongresmenlərinin bu tipli addımları yalnız Ermənistandakı revanşistlər və separatçı rejimin qalqları tərəfindən “təqdir olunur”. Beləliklə, görünən odur ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etməsi ABŞ-dakı erməni havadarlarına da rahatlıq vermir. Əks halda, ABŞ kimi özünü demokratiyanı və insan haqlarının beşiyi hesab edən ölkənin qanunvericiləri bu cür beynəlxalq hüquqazidd addımlar atmazdılar.

Nardar BAYRAMLI

Tarixi əməlləri olan Fransa bu gün ziddiyyətlər içindədir.

Makron hakimiyyəti ölkəni böhranla üz-üzə qoyub. Artıq uzun müddətdir ki, ölkədə hökumət böhranı yaşanır. Elə bu

günlərdə Makron özünün təyin etdiyi baş nazir Mişel Barnyenin yeni hökumət üçün təklif etdiyi nazirlərin ilkin siyahısını təsdiq etməyib. Bu, yeni

hökumətə etimadsızlığın bariz nümunəsidir.

Daxili ziddiyyətlər fonunda Yelisey Sarayının xarici siyasətdə də

uğursuzluqlara düşər olduğu xüsusi diqqət çəkir. O cümlədən Makronun Afrikada, dənizsəfəri ərəzilərində daha mürəccə kolonializm siyasəti aparması

müstəmləkə ölkələrində kəskin etirazlarla qarşılanır.

Həmin ölkələr rəsmi Parisin diskriminasiya və sümürmə siyasəti ilə barışmayaraq tam müstəqilliyə nail olmaq istəyirlər.

Yeni Kaledoniyada Fransaya qarşı azadlıq cəbhəsi

Qanlı tarix təkrarlanır

Yeni Kaledoniyanın yerli kanak xalqı artıq bir neçə aydır ki, rəsmi Parisin yeni “konstitusiyası islahatları” aparmaq planlarına qarşı ayağa qalxıb. Vəziyyət getdikcə daha kritik hal alır. Fransa silahlı qüvvələri sentyabrın 19-da yenidən Yeni Kaledoniya da dinc nümayişçilərə qarşı odlu silahlardan istifadə ediblər. İki mülki şəxs güllələnib ki, onlardan biri ölüb, digəri ağır yaralanıb. Bu barədə Fransa hökumətinin güc təbqiinə etiraz olaməti olaraq Yeni Kaledoniyanın Azadlıq Cəbhəsinin (FLNKS) yaydığı bəyanatda bildirilir. Bəyanatda qeyd olunub ki, Fransa idarəçiliyinə qarşı Martinikdə də etirazlar başlayıb: “Fransa hökuməti Yeni Kaledoniya da olduğu kimi Martinikdə də komendant saatı tətbiq edib. Dinc etirazçılara qarşı təhlükəsizlik qüvvələri aşırı güc tətbiq ediblər”.

Yelisey Sarayının daim Fransanı dünyaya demokratiik dəyərlərə sadıq qalan ölkə kimi təqdim etdiyi hər kəsə bəllidir. Rəsmi Paris bir qayda olaraq qaradaşlıq, bərabərlik, humanizm kimi ali dəyərlərin təşviqinə çalışmışdır. Ancaq müstəmləkə ölkələrində, o cümlədən də Yeni Kaledoniya da yaşanan insanlıq faciəsi bir daha təsdiqləyir ki, Yelisey Sarayının böyan etdiyi dəyərlər yalnız şüardır, söz yığımdır, realılıqda isə Makron hökuməti bu dəyərlərə bərdəfəlik arxa çevirib. Yeni Kaledoniya da etiraz aksiyalarını zür gücünə dağıdan, yerli əhalinin azadlıq istəyinə anlayış göstərməyən Fransanı demokratik ölkə adlandırmaq əsla mümkündür deyil. Burada dinc əsərlərin sərbəst toplaşmaq hüququnun polis dəyənəyi ilə əksiləndirilməsi Yelisey Sarayının içi üzünü bütün dünyaya nümayiş etdirir. Bəyanatda bildirildiyi kimi, kanak xalqı üçün bu cümə axşamı matəm elan edilib: “Bələ ki, Pyer Deklerkin üstü açılmamış qətlindən 43 il sonra və Viktor əməliyyatından 36 il sonra tarix təkrarlanır. FLNKS bu şəhər Monty Dore kommunası olan Sent-Lui qəbiləsinə adl ərazidə iki gənc kanakın hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən güllələnməsi ilə əlaqədar olaraq baş vermiş faciəli hadisəyə görə dərin qəzəb və kədərini bildirir. FLNKS sözügedən gənclərdən birini öldürməyə

çəkinməyən hüquq-mühafizə orqanlarının istifadə etdiyi barbar və alçaqdici üsulları pisləyir. Bu ölümlərin sayı 2024-cü ilin may ayından bəri getdikcə artır. Artıq ikisi jandarm olmaqla 13 nəfər həyatını itirib. Biz ölkəmizin cənubunda, xüsusən də militarizasiya və təzyiqin olduğu Sent-Luis qəsəbəsində hərbi müdaxilələrin dərhal dayandırılmasını tələb edirik”, - deyər bəyanatda vurğulanıb.

Yayılan bəyanatdan məlum olur ki, Fransanın siyasi rəhbərliyi müstəmləkə ölkələrində Parisin mütəlq hakimiyyətini bərqərar etməyə çalışır. Yerlərdən gələn təşəbbüslər, dialoq təklifləri əsla qəbul olunmur. Bunun təsdiqi olaraq sonədə oxuyuruq: “FLNKS-in 30 avqust - 1 sentyabr 2024-cü il tarixlərində baş tutmuş - 1 qurultayından sonra Kumak Paqu Kommunasında vəziyyətin yumşalmasını şahidli olduq. Bələ ki, bütün ərazi üzrə blokadalar təcridən qaldırıldı. Yalnız Sent Luisdə vəziyyət qeyri-stabil olaraq qalır.”

Məhz bu məqsədlə azadlıq cəbhəsi FLNKS, CCAT (Ərazilərin Koordinasiyası Şöbəsi) və Sent-Luis əhalisi arasında Konqresinin qərarlarını çatdırmaq üçün sentyabrın 8-də görüş təşkil etdi. Sonrakı günlərdə böhranın qan tökülmədən həll edilməsi məqsədilə qəsəbədə başçılarla Ali Komissiya arasında digər görüşlər də təşkil edildi. Lakin dövlət (Fransa) Ali Komissarlıq və Prokuror olan yerli nümayəndələri vasitəsilə (biz onların repatriasiyasını dəfələrlə tələb etmişik), ekstremist sağçıların təsiriə inacaq kanaklar öldürməyə qərar veriblər”.

Bu sətirlərdə Makronun necə “humanist” və “demokratik” ruhlu bir siyasətçi olduğu aşkar şəkildə üzə çıxır. Burada əlavə şərhə ehtiyac yoxdur. Fransa prezidentinə sual ünvanlaşdır istərdik: Niyə Yelisey Sarayı Parisdən təxminən 20 min kilometr uzaq bir məsafədə yerləşən Yeni Kaledoniyanın daxili işlərinə qarşır, burada seçki “islahatları” yolu ilə yerli kanak xalqını assimilyasiyaya uğratmağa, onların hüquqlarını məhdudlaşdırmağa çalışır? Bəs təmtəraqla böyan olunan dəyərlər harada qaldı?

Təxminən 250 min əhaliyə və 20 min kvadratkilometr əraziyə malik olan Yeni Kaledoniya adası Sakit Okeanda Avstraliya ilə Yeni Zelandiyanın arasında yerləşir. Hələ 3500 il əvvəl məskunlaşmış bu adanın sakinlərini “melazeniyalılar” adlandırırlar. Adə 1774-cü ildə məşhur ingilis soybəhi Ceyms Kuk tərəfindən kəşf olunub və Kaledoniya adlandırılıb.

Fransız missionerlərinin adaya ayaq açması XIX əsrin ortalarına təsadüf edir. Missionerlərin adaya gəlişi ilə yerli sakinlərin qara günləri başlayıb. 1853-cü ildə isə Fransa adanı özünün müstəmləkəsi elan edib. XIX əsrin sonuna qədər Fransa adanın yerli sakinlərini istismar etməklə yanaşı, qatı cinayət törətmis məhkumları da bu adaya sürgün edirdi. XX əsrin əvvəllərindən başlayaraq Fransa adada tapılmış faydalı qazıntı yataqlarını da istismar etməyə başlayıb.

Ada qızıl, bürünc, xrom, nikel, dəmir və s. filiz ehtiyatları ilə zəngindir. Fransa digər müstəmləkələrində olduğu kimi, burada da təbii sərvətləri talayıb, yerli əhalidən isə ucuz işçi qüvvəsi kimi istifadə edib. Ada sakinləri ötən əsrin 80-ci illərindən etibarən Fransanın ağır müstəmləkəçilik siyasətinə qarşı etirazlara başlayıblar. Onların yeganə məqsədi Fransanın sərbəhə tanımayan zulmündən bərdəfəlik qurtulmaqdır.

Yeni “konstitusiyası islahatları”na qarşı başlayan hərəkət azadlıq mübarizəsində yeni mərhələdir. Bu son mübarizədə yerli əhalidən

Müstəqillik uğrunda son və qəti mübarizə

qətiyyət və həmrəylik tələb olunur. Geri çəkilmək bütöv bir xalqı sonunu gətirə bilər. FLNKS bütün əhalini ağırlara və təxribatlara baxmayaraq, zorakılığa təslim olmağa çağırıb. “Bu gün həmişəkindən daha çox sülh və ədalət üçün, ölkəmizin sabitliyinin qorunması naminə fəaliyyətlərimizə davam etməliyik”, - deyər sonədə vurğulanıb.

Məlumdur ki, Bakı Təşəbbüs Qrupu (BTQ) digər müstəmləkə ölkələri kimi, Yeni Kaledoniyanın da azadlıq mübarizəsinə dəstək verir. Məhz BTQ-nun fəallığı sayəsində rəsmi Parisin Yeni Kaledoniyanı informasiya blokkadasına almaq cəhdi iflasa uğrayıb. Yerli kanak xalqının haraylı BTQ platforması üzərindən bütün dünyaya çatdırılır. Ancaq Yelisey Sarayının nümayiş etdirdiyi mühafizəkarlığa qarşı beynəlxalq həmrəylik daha da gücləndirilməlidir. Bəyanatda həmçinin beynəlxalq birliyə kömək üçün çağırış edilib. Sonədə oxuyuruq: “Yeni Kaledoniya da vəziyyətin ciddiliyini nəzərə alınması üçün biz Fransaya və beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edirik. Biz əməliyyatların şəffaflığına zamanat vermək və dialoqun bərpasına kömək etmək üçün bir daha beynəlxalq müşahidəçilərin göndərilməsini xahiş edirik. Numea sazişində götürülmüş öhdəliklərə uyğun olaraq kanak xalqının tam suverenlik istəklərinə cavab vermək üçün ölkəmizin institusional və siyasi gələcəyi ilə bağlı danışıqları yenidən başlamaq vacibliyini ifadə edirik”.

MÜBARİZ

Devid Lemmi niyə erməni lobbisinin hədəfinə tuş gəlib?

Böyük Britaniyanın xarici işlər naziri Devid Lemmi bugünlərdə “Substack” platformasında nəşr olunan xarici siyasət bülletenində Azərbaycanla bağlı pozitiv fikirlərə yer verib. Devid Lemmi Ukraynaya səfəri zamanı gördüklərindən və müşahidələrindən yazıb, bəzi məqamlarda Rusiyanı tənqid edib. Nazir yazısında Azərbaycandan da bəhs edib və deyib ki, Azərbaycan 1990-cı illərin əvvəllərində itirdiyi əraziləri azad edə bilib.

Beynəlxalq hüquqa əsaslanan fikirlər

Əlbəttə ki, Britaniya XİN rəhbərinin ölkəmiz haqqında pozitiv fikirləri təsadüfi deyil və bu fikirlərin ciddi əsasları var. Azərbaycanın uğurlu çoxşaxəli xarici siyasətində əsas istiqamətlərdən birini də Böyük Britaniya ilə münasibətlər tutur. Böyük Britaniya-Azərbaycan arasında əlaqələr strateji əhəmiyyətə malikdir. İki ölkənin münasibətlərinin müasir tarixi öz başlanğıcını 1990-cı illərin əvvəllərindən götürür. Böyük Britaniya Azərbaycanın müstəqilliyinin bərpasını taniyan ilk

Qərb ölkələrindən biridir. Birləşmiş Krallıq 1991-ci il dekabrın 31-də Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyıb. Ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlər isə 1992-ci il martın 11-də qurulub. Ötən müddətdə iki ölkə arasında əlaqələrin genişləndirilməsi baxımından yüksək tarixi nailiyyətlər əldə olunub

və hazırda Azərbaycan-Böyük Britaniya münasibətləri inkişafının ön yüksək səviyyəsinə çatıb. Bütün bunların fonunda Britaniyanın xarici işlər naziri Devid Lemminin ölkəmizin işğal altında olmuş ərazilərinin geri qaytarılması ilə bağlı fikirləri beynəlxalq hüququn təsbiti ilə yanaşı, iki dövlət arasında yüksək münasibətlərin göstəricisidir.

Elin Süleymanov: Beynəlxalq ictimaiyyətin mövqeyi belədir...

Məsələyə Azərbaycanın Böyük Britaniyadakı səfiri Elin Süleymanov da münasibət bildirib. Səfir Britaniyanın “GB News” kanalına açıqlamasında deyib ki, xarici işlər naziri Devid Lemminin Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etməsi ilə bağlı səsləndirdiyi fikirlər tamamilə doğrudur. Bu, yalnız xarici işlər nazirinin deyil, beynəlxalq ictimaiyyətin də mövqeyidir. Onun sözlərinə görə, BMT

Təhlükəsizlik Şurasının erməni qoşunlarının Azərbaycan ərazisindən çıxarılmasını tələb edən dörd qətnaməsi var: “İşğaldan azad olunan torpaqların Azərbaycan ərazisi olmasını Ermənistan başı naziri də təsdiqləyib. Devid Lemmi tamamilə haqlıdır. Torpaqlarımız işğaldan azad edilib, insanlar indi öz doğma yurdlarına geri qayıdırlar”.

Azərbaycan nə ilə fərqlənir?

Elin Süleymanov, Alicia Körnsün David Lemminin mövqeyini tənqid etməsinə də münasibət bildirərək deyib ki, Alicia Körns erməni lobbı qruplarının təzyiqinə məruz qalıb: “Alicia Körns Gürcüstan, Moldova və Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini deyir. Bəs Azərbaycan nə ilə fərqlənir? Azərbaycanın Birləşmiş Krallığın tanıdığı beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədləri daxilində ərazi bütövlüyünü bərpa etməsi niyə mübahisə do-

Alicia Körnsün əsassız iddiaları

Lakin bu fikirlərdən sonra Devid Lemmi əsassız olaraq Britaniyadakı erməni lobbisinin hədəfinə tuş gəlib. Belə ki, erməni diasporu və lobbisi həmin obyektiv fikirlər səsləndirdiyi üçün Devid Lemmiyə qarşı “qara piara” başla-

yıblar. Hətta Mühafizəkar hökumət dövründə Britaniya parlamentinin İcmalar Palatasında xarici əlaqələr komitəsinin sədri olmuş, hazırda isə kölgə Avropa naziri Alicia Körns də Devid Lemmiyə qarşı əsassız ittihamlarla çıxış edib.

malikdirlər. Bununla yanaşı, Böyük Britaniya özünün xarici siyasət strategiyasında, xüsusilə, beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində Azərbaycanla əməkdaşlığa xüsusi önəm verir. Çünki Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə davam etdirilən pragmatik xarici siyasət strategiyasının qanunauyğun nəticəsi kimi, Azərbaycan beynəlxalq aləmdə etibarlı strateji tərəfdaş kimi qəbul edilməkdədir. Hazırda, Azərbaycan regionda yaratdığı yeni reallıqlarla dünyanın aparıcı dövlətləri və transmilli şirkətlərin uzunmüddətli perspektivdə əməkdaşlıq münasibətlərini inkişaf etdirməyə can atdığı tərəfdaş ölkələrdəndir. Bunun da məntiqi nəticəsi kimi, dünya siyasətinin aparıcı nüfuzlu aktorlarından biri olan Böyük Britaniya Azərbaycanı regional və global təhlükəsizliyə fundamental töhfələr bəxş edən suveren milli aktor kimi qəbul edir və ölkəmizlə strateji tərəfdaşlıq münasibətlərinin möhkəmlənməsinə xüsusi önəm verir. Bu baxımdan, Britaniyanın XİN başçısının fikirləri Azərbaycana verilən önəmin və marağın bariz göstəricisidir. Bu amil həmçinin, ölkəmizdə həyata keçirilən siyasətə dünyada söz sahibi olan dövlətlərdən birinin dəstəyinin ifadəsi kimi də dəyərləndirilməlidir.

Nardar BAYRAMLI

Yeni siyasi gündəm...

Türkiyə özünün gələcək inkişaf kontentlərini müəyyənləşdirir

Yeni siyasi gündəm global münasibətlər məkanında düzgün, hədəfə istiqamətlənmiş hərəkətlənmələri əsas götürür. Real olaraq yerləşmə coğrafiyasında özünü integrasiya prosesindən kənarda saxlayan dövlətlərin beynəlxalq müstəvidə də əməkdaşlıq platformalarında iştirakı çətinləşir - başqa sözlə, hazırda regional əməkdaşlıq beynəlxalq tərəfdaşlığın açarı rolunu oynayır.

Bu mənada, yaşadığımız bölgədə durum göz önündədir: 2020-ci ildən başlayaraq regionda yeni siyasi-iqtisadi

konfigurasiya formalaşdırın Azərbaycan ticari münasibətlərin də yeni trayektoriyasını yaradır. Artıq vahid iqtisadi

sadi orqanizmə çevrilən Mərkəzi Asiya - Cənubi Qafqaz - Kiçik Asiya regional birliyinin iqtisadi aktor kimi də mühüm

platformalara çıxışı asanlaşıb. Paralel olaraq, ölkəmizin yaratdığı əməkdaşlıq mənzərəsi təmsil olduğumuz birliklərin potensialını dəqiq qiymətləndirilməsi üçün zəmin hazırlayıb. Nəticəsi isə göz önündədir: Mərkəzi Asiya Orta dəniz vasitəsilə özünün Qərbə ticari integrasiyasını daha da gücləndirib və artıq bu proses rəqəmsallaşma mərhələsindədir, Türkiyə ilə Azərbaycan arasında bağlanan Şuşa Bəyannaməsi mühüm güc mərkəzinin yaranmasını şərtləndirib, bir müddət öncə imzalanan Qarabağ Bəyannaməsi isə Türk

dünyasının gələcək iqtisadi-ticarə perspektivinin daha da möhkəmlənməsi istiqamətində əsaslı addıma çevrilib.

Yaranan bu yeni reallıqlar isə ümumilikdə Türk dövlətləri faktorunun, xüsusilə Türkiyənin qlobal siyasi mexanizmdə özünəməxsus yeni yer tutmasına yol açıb. Yeni əməkdaşlıqlar Ankara üçün yeni kontentlər yaradıb - bu həm Qərbə, həm də Şərqi istiqamətlənməsi integrasiya siyasətini daha da təkmilləşdirir, eyni zamanda təhlükəsizlik argumentini daha da möhkəmləndirir.

Al-nin Türkiyəyə ehtiyacı var

Türkiyənin xarici işlər naziri Hakan Fidan “Anadolu” agentliyinin xüsusi yayımında bir sıra məsələlərə aydınlıq gətirib. XİN rəhbəri müəyyən fasilədən sonra Ankaranın Avropa İttifaqı XİN rəhbərlərinin qeyri-formal görüşünə dəvət edilməsi məsələsinə toxunub - bildirib ki, tədbir formatı, müzakirə hədəfə müvafiq və atılacaq addımlarla yanaşı, həm də Türkiyə ilə Al arasında bir növ dondurulmuş münasibətlərin gələcəyi ilə bağlı cavab tapmaq baxımından da mühümdür. Onun sözlərinə görə, Türkiyə 2004-cü ildən etibarən ortaya qoyduğu siyasi iradəyə sadıqdır. Lakin Al-də 2008-ci ildən etibarən bu nöqtədə siyasi iradənin olmadığı görünür. Türkiyə ilə Al ölkələri arasında müxtəlif səhələrdə ittifaqa namizəd ölkə statusu ilə bağlı atılacaq addımlar var. Son illər bəzi üzv ölkələrin subyektiv yanaşmaları Al-Türkiyə münasibətlərinə xələl gətirib.

Türkiyənin Al üzvlüyü ilə bağlı proses uzaq keçmişə söykənir - rəsmi Ankara ilk dəfə 31 iyul 1959-cu ildə quruma tərəfdaşlıq üçün müraciət ünvanlayıb. Al-nin Nazirlər Şurası Türkiyənin müraciətini qəbul edib və üzvlük şərtləri yerinə yetirilənə qədər etibarlı olacaq assosiasiya sazişinin imzalanmasını təklif edib. Sözügedən saziş 12 sentyabr 1963-cü ildə imzalanıb və 1 dekabr 1964-cü ildə qüvvəyə minib. Türkiyə-Al əlaqələrinin dönüş nöqtəsi 10-11 dekabr 1999-cu ildə Helsinkidə keçirilən dövlət və hökumət başçılarının Zirvə görüşü olub. Helsinki sammitində Türkiyənin namizədliyi rəsmən təsdiqlənib və digər namizəd ölkələrlə bərabər mövqedə olacağı açıq şəkildə ifadə edilib. 3 oktyabr 2005-ci ildə Lüksemburqda keçirilən hökumətlərarası konfransla Türkiyə rəsmi olaraq Al-yə üzvlük danışıqlarına başlayıb. Sonradan proses Al-nin özünün “ürəksiz yanaşma” sərgiləməsi ilə dayandı. Nəzərə alsaq ki, İttifaqa digər qəbul edilən dövlətlərlə münasibətdə Ankaraya qarşı daha fərqli “arzular” irəli sürülürdü ki, bu da prosese mane olan faktor kimi ortaya çıxdı.

İndiki halda, Al-nin Türkiyəyə və Azərbaycana ehtiyacı daha böyükdür. Yeni münasibətlər sisteminə özünəməxsus yeri malik olan Türkiyə yerləşdiyi bölgədə, eyni zamanda Yaxın və Orta Şərqi də mühüm söz sahiblərindən biri qismində çıxış edir. Azərbaycanın aktiv fəaliyyəti nəticəsində Ankara global tranzit və enerji layihələrinin ön mühüm stansiyalarından biri qismində çıxış edir. Eyni zamanda, Türkiyə həm də Azərbaycanın gələcək üçün planlaşdırdığı “yaşıl enerji” zolağının iştirakçı dövlətlərindəndir. Beləliklə, Al-nin indiki halda Türkiyəyə isti münasibətə sadəcə olaraq ehtiyacdən irəli gəlir.

BRICS üzvlüyü...

Türkiyənin BRICS-ə üzvlüyü ilə bağlı məsələyə münasibət bildiren nazir onu da bildirib ki, qlobal dünyada heç bir dövlətin ittifaq olmadan təkbaşına çətinliklərlə qarşılaşmadan irəliləmək şansı yoxdur. Türkiyənin qədim dövlət mədəniyyətində ittifaqları qurmaq, mövcud birliklərə daxil olmaq və ya məsuliyyət almaqla bağlı təcrübəsinin olduğunu ödə çəkən nazir Fidan xüsusilə iqtisadiyyatla bağlı bu qəddər müxtəliflik, hərəkətlilik, inqilab və dinamizm olduğu global məkanda bütün alternativlərin dəyərləndirildiyini vurğulayıb: “Al ilə münasibətlərin dayandığı bir dövrdə alternativlərə baxmağımız normaldır. Bütün bunlara BRICS-ə daxil olduqdan sonra yaxından baxacağıq. Biz, həmçinin Cənub-Şərqi Asiya Dövlətləri Assosiasiyasını (ASEAN) da özümüzə yaxın görürük, onunla yaxından maraqlanıırıq. Hazırda Türkiyənin mərkəzində olduğu digər iqtisadi əməkdaşlıq təşkilatları mövcuddur. Lakin daha çox hərəkət etmək üçün daha geniş integrasiyalara ehtiyac var”.

Böli, Türkiyə onsuz da mühüm müsbət əlaqələrə malik olduğu dövlətlərin təmsil olunduğu BRICS-ə üzv olmaqla özünün iqtisadi imkanlarını daha da artıracaq. Qurum üzvləri arasında fərqli qitələrin təmsilçilərinin yer alması isə Türkiyə üçün yeni inkişaf mərhələsi yarada bilər - bu yolla Ankaranın Cənubi Amerika, Cənubi Afrika və digər coğrafi məkanlarla əlaqələri həm də strateji əməkdaşlıq müstəvisinə yüksələ bilər.

Paralel olaraq Türkiyənin BRICS üzvlüyü həm də qarşı tərəfin - təşkilatın üzvləri olan dövlətlərin iqtisadi-siyasi maraqlarından. İlk növbədə Türkiyə dünyanı hazırda ən potensial inkişaf xətti əldə etmiş hərbi gücünə çevrilməkdədir. Eyni zamanda, dünyanın əsas iqtisadi oyunçusu olan bəzi dövlətlərin yer aldığı bu qurumda Ankaranın da təmsil olunması coğrafi anlamda yeni bir mərhələ ola bilər. Avrasiyanın mərkəzində, strateji əhəmiyyətə malik su xəttinin, dəmir yolu xəttinin və quru yol xəttinin üzərində yerləşən Türkiyə BRICS üçün böyük tapıntıdır. Türkiyə iqtisadiyyatı statistika üzrə 15 rübdür ki, inkişaf etməkdədir. ÜDM 2024-cü ilin birinci rübündə əvvəlki ilin eyni rübünə görə 5,7 faiz artıb. Bu rəqəmlər onu göstərir ki, Türkiyə BRICS-ə qoşulmaqla təşkilatın gücünə güc qata bilər.

Türk Birliyi 2021-ci ildə İstanbul sammitində hazırkı formata - Türk Dövlətləri Təşkilatına çevrilib. Şuşa Bəyannaməsi ilə daha da güclənən, yeni kontent qazanan Türk həmrəyliyi mühüm perspektivə malikdir. Qazaxıstan, Özbəkistan, Türkmənistan, Qırğızıstan, Azərbaycan, Türkiyə, Macarıstan, ŞKTC kimi TDT üzvlü dövlətlər qarşısında əsrin ön mühüm “sərvətinə” - beynəlxalq yola sahibdirlər. Təşkilat yeni enerji siyasəti ilə global enerji təhlükəsizliyi məsələsində əhəmiyyətli yer tutmaqla yanaşı, geocoğrafi üstünlüklərini də iqtisadi dividendə çevirə bilər. Orta dənizin fonunda sabit və təhlükəsiz daşınma xətti müəyyənləşdirib. Paralel olaraq təhlükəsizlik və mədəni integrasiyanın daha da güclənməsi birliyi təmərküzləşdirir.

Ankara - Dəməşq əlaqələrində yeni mərhələ

Türkiyənin regional məsələlərdə oynadığı rola toxunan Hakan Fidan Ankaranın Suriya ilə münasibətlərindən də danışdı. Bildirib ki, Suriyada rejim ilə müxalifət arasındakı müharibə dondurulub və hər kəs öz mövqeyində sabit dayanıb. “Yaranmış vəziyyətdə qalıcı sülhün təmini ilə bağlı zəmin hazırlamaq olar. Türkiyənin burada görmək istədiyi mövqe hər iki tərəfin özləri daxilində razılıq əldə edəcəyi siyasi çərçivənin yaranmasıdır. Xüsusilə BMT qərarlarına əsasən bunun baş verəcəyi təqdirdə bizim tərəfdən heç bir problem qalmır. Bu, Suriyanın Türkiyə ilə münasibətlərini normalaşdırmasından əvvəl gələn məsələdir” - deyərək Hakan Fidan vurğulayıb.

Bölli olduğu kimi, Türkiyə-Suriya münasibətlərində yeni mərhələnin başlanması ehtimalı gündəmə gəlib. Artıq bir müddətdir davam edən Rəcəb Tayyib Ərdوغان və Bəşər Əsəd arasında görüş ilə bağlı anonsların səsləndirilməsi bunu deməyə əsas verir. İllərdir yaşı-

nan ikili gərginliklər sona çatıb - sülhün vacib olduğu anın yetişməsi həm də siyasi dialoqların gündəmə gəlməsi ilə seçilir. Məlumdur ki, məhz böyük güclərin maraqları ötən 30 ildən artıq müddətdə regionda terrorizmə qarşı effektiv mübarizənin aparılmasına mane olub. Artıq şərtlər dəyişir və regional və müstəqil inkişaf üçün əsas şərt sayılan sabitlik və iqtisadi əlaqələrin inkişafı amili ödə çıxarılır. Bunun təmin edilməsi isə bütövlükdə Yaxın Orta Şərqi üçün mühüm perspektiv vəd edir. Türkiyənin regionun təhlükəsizliyi ilə bağlı konsepsiyasında isə siyasi müstəqillik seçmətinin ən prioritet məsələ kimi ödə çıxması, siyasi sabitliyin əldə olunması, hərbi qarşıdurmaların dayandırılması və dialoqların formalaşdırılması, iqtisadi münasibətlərin sırf dövlət maraqları səviyyəsində inkişaf etdirilməsi kimi mühüm amillər yer alır. Beləliklə, yeni aktual gündəm keçmiş siyasi münasibətlər sisteminə arxa plana keçirir.

Kibertəhlükəsizliyin təmini...

Türkiyədə kibertəhlükəsizliklə bağlı qurumların fəaliyyətinə də toxunan Fidan ölkəsinin

Nəqliyyat və İnfrastruktur Nazirliyinin kibernetik və məsələ ilə bağlı baş idarənin fəaliyyət göstərdiyini deyib. Kibertəhlükəsizliyin təminatı məsələsinə MİT (Milli İstihbarat Təşkilatı) və Daxili İşlər Nazirliyinin də həssas yanaşmasını ödə çəkən Fidan bu aktual məsələ ilə bağlı müstəqil qurumun yaradılması perspektivinə də diqqət çəkib.

Qeyd edək ki, Türkiyədə kibertəhlükəsizlik üzrə idarənin yaranması ilə bağlı qanun layihəsinin oktyabr ayında Türkiyə Böyük Məclis Məclisi (TBMM) müzakirə olunması gözlənilir. Yayılan məlumatlarda bildirilir ki, nazirlik birbaşa Prezident Admi-

nistrasiyasına təbə olacaq.

Bu məsələ xüsusilə Livanda baş vermiş portativ radiostansiyaların partlaması fonunda daha da aktuallaşıb - ölkədə kibertəhlükəsizliyin təmin edilməsi prosesi 2300-dək mütəxəssis qrupu cəlb olunur. Buna paralel olaraq, Türkiyənin təhlükəsizliyi üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən yeni yerli kibermüdafiə proqramları hazırlanır və həyata keçirilir.

Azərbaycan və Türkiyə arasında da İKT, kosmik sənaye, sünə zəka və kibertəhlükəsizlik sahələrində əməkdaşlıq məsələləri müdəmadi olaraq müzakirə edilməkdədir. Yeri gəlmişkən, bu il avqustun 13-də Azərbaycanda səfərdə olan Türkiyə Prezident Administrasiyasının Müdafiə Sənayesi Komitəsinin sədri Haluk Görgünlə keçirilən görüşlərdə bu və digər məsələlər aktiv müzakirə olunub, Azərbaycanla qeyd edilən sahələrdə təlim proqramlarının həyata keçirilməsi və iki ölkə mütəxəssislərinin təcrübə mübadiləsinin təşkili istiqamətində tədbirlərin görülməsi qərarlaşdırılıb.

TDT ilə əlaqələrin inkişafı...

Hakan Fidan Orta Asiyaya son səfərindən danışıqdan prezident Rəcəb Tayyib Ərdوغانın Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) və onun üzvləri ilə əlaqələri ən qabaqcıl institusional səviyyəyə çatdırmaq üçün ciddi iradəyə malik olduğunu da bildirib. Türk dünyası ilə əməkdaşlıq məsələlərini hələ Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyində (TİKA) işlədiyi vaxtdan yaxından izlədiyini bildirən Fidan Türk dövlətləri arasındakı mənəvi bağlara da toxunub. O, institusionallaşma kimi praktiki məsələlərin vacibliyini də ödə çəkib. 2009-cu ildə Naxçıvanda əsası qoyulan

İngiltərə Mərkəzi Bankı uçot dərəcəsinə sabit saxlasa da...

Funt-sterlinq bahalaşaraq dollar qarşısında dəyərini artırır

ABŞ-ın Mərkəzi Bankının (FED) sentyabrın 18-də aşağı uçot siyasəti ilə bağlı qərarının ardınca Böyük Britaniya hökumətinin də analoji addım atacağı gözlənilirdi. Avqstun sonlarından bəri ingilis maliyyəçiləri inflyasiya və mövcud iqtisadi artım tempinin azalması fo-

nunda hökumətin uçot dərəcəsinə azaldacağını anonsunu verirdi. Treyder və bazar iştirakçıları Mərkəzi Bankın uçot dərəcəsinə 0,25 faiz aşağı salacağını ehtimal edirdilər. Ancaq məsələ onda- rı ki, Böyük Britaniyada da maliyyə sektorunda müəyyən çətinliklər müşa-

hidə edilir. Hökumətin cari ilin əvvəllərində əməkhaqqı artımından sonra xidmət qiymətləri bahalaşaraq inflyasiyasını də yüksəldib, ölkədə iqtisadi artımın yavaşlaması isə fiskal yığımların nizamını pozub. Bu səbəbdən dövlət büdcəsinin kəsiri böyüyüb.

Büdcədə 22 milyard funt-sterlinq kəsir yaranıb...

Britaniyanın maliyyə naziri Reyçl Rivz 2024-cü ilin dövlət büdcəsinin birinci yarısının icrası ilə bağlı vəziyyəti şərh edərkən büdcədə 22 milyard funt-sterlinq kəsir olduğunu deyib. Nazir büdcəyə daxil olan vergi gəlirləri ilə gözlənilən xərclər arasında balansın pozulduğunu xatırladaraq bunu əvvəlki hökumətin iqtisadi gəlirlər proqnozunu yerinə yetirə bilməməsi ilə sociy-yələndirib. Onun fikrincə, hökumət bir sıra yersiz maliyyələşdirmə ilə büdcədə milyardlarla funt-sterlinqin izafi sərfinə səbəb olub. Nazir Britaniya iqtisadiyyatının əsaslarını düzəltmək üçün təcili tədbirlər görülməsini, büdcədəki boşluğu aradan qaldırmaq məqsədilə milyardlarla funt-sterlinq dəyərində təcili xırsatlar edilməsini təklif edib. Çıxış yollarından

beri kimi bəzi yol-nəqliyyat, dəmir yolu layihələrinin ixtisara salınması, xarici məsləhətçilərlə bağlı xərclərin azaldılması irəli sürülüb. Bütün bunların müqabilində Böyük Britaniya Mərkəzi Bankı ABŞ FED-inin qərarının yaratdığı ajiotajdan ehtiyat edərək təmkinli pul-kredit siyasəti yürütməyə qərar verib. Pul Siyasəti Komitəsi üzvləri sabit uçot dahlizi ilə yanaşı, növbəti Onu da qeyd edək ki, ABŞ və ya Avrozona ölkələrinin maliyyə sistemindən fərqli olaraq Böyük Britaniyada valyuta volatilitiyi yaxşıdır, birjalarda valyuta indeksi nominal və effektiv məzənnəsinə möhkəmləndirir. Bu ingilis pulu - funt-sterlinqin bazar dəyərinin bahalaşması da təsdiqləyir. Belə ki, İngiltərə Bankının sabit pul-kredit stavkasına baxmayaraq, funtun ABŞ dollarına nisbətində məzənnəsi artaraq 2022-ci ilin martından bəri ilk dəfə 1,33 dolları ötüb. Sözsüz ki, burada ABŞ Mərkəzi

bəti 12 ay ərzində Mərkəzi Bankın balansında olan dövlət istiqrazlarının həcmi 100 milyard funt-sterlinq azaldılaraq 558 milyard funt-sterlinqə salınması qərarını yekdilliklə dəstəkləyiblər. Beləliklə, ingilis hökuməti hazırda daha çox məhdudlaşdırıcı pul siyasəti yürüdərək inflyasiya risklərinə əsasən addım atmağa çalışır.

Funtun bahalaşması birjalarda nikbinliyə səbəb olub

Bankının uçot dərəcəsinin aşağı salınması barədə qərarından sonra valyuta bazarlarında dalğalanmalar da təsiredici rol oynayır. Çünki FED-in faiz qərarı fonunda bir çox aparıcı valyuta cütliklərində və birja indekslərində, eləcə də qızılın qiymətində yüksək volatillik müşahidə olunur. Avro dolları nisbətində 2 gün ərzində 1,106 nisbatından 1,118 həddinə qədər bahalaşmış. Beynəlxalq valyuta birjalarında ingilis funtunun aparıcı valyutalar sırasında xüsusi mövqeyini nəzərə alsaq dollarla nisbətən bahalaşma gözlənilir. İngilis pulunun bahalaşması bu ölkənin müəyyən dərəcədə birja indekslərinin də yaxşılaşmasına, investorlar üçün nikbinliyə rəvac verib.

“Bloomberg”: Dollar ucuzlaşacaq, avro və funt bahalaşacaq...

Analitiklər hesab edirlər ki, qarşıdakı dövrdə avro və ingilis funtunun dollar qarşısında möhkəmlənməsi davam edəcək. Proqnozlara əsasən, dollarla bağlı yenidən sıxıntılar gözlənilir. FED-in yumşaq pul siyasəti və gələn il maliyyələşdirmə dərəcəsinə neytral səviyyəyə endirməsi ilə bağlı proqnozlar da dolların bir qədər də ucuzlaşması

tendensiyasını şərtləndirir. “Bloomberg”-in apardığı sorğuya görə, 2025-ci ildə avro, yen, Kanada və Avstraliya dollarının və Böyük Britaniya funtunun dollar qarşısında bahalaşacağı gözlənilir. Avrozonada iqtisadi artım proqnozlarının aşağı düşməsi və bu region ölkələrinin maliyyə yığımlarında kəsirlərin, borcların artması fonunda hazırda

daha təmkinli və qənaətlə pul-büdcə siyasəti yürüdən Böyük Britaniyanın maliyyə sistemində dayanıqlılıq daha ümidverici görünür. Bu kontekstdə funtun həm də avro qarşısında da dəyər qazanacağını ehtimal etmək mümkündür.

ELBRUS

Makron istefanın bir addımlığında

İmpeçmentlə bağlı təşəbbüs petisiyasını 311 min insan imzalayıb

Emmanuel Makron Fransa tarixində mənfəti tendensiyalı bir “ilk” yaşayacaq. Belə ki, prezident Makronun istefası ilə bağlı irəli sürülən impeçment prosedurunun məqbul olduğuna qərar verilib - qətnamə layihəsi 81 deputat tərəfindən imzalanıb.

Qeyd edək ki, Fransa V Respublika tarixində bu ilk dəfə baş verir - deputatlar prezidentin vəzifədən potensial kənarlaşdırılmasını müzakirə etməli olublar. Sentyabrın 17-də Milli Assambleyanın ali icraedici orqanı olan Bürosu “Öyilməz Fransa” (La France insoumise-LFI) siyasi partiyasının Emmanuel Makronun istefası ilə bağlı irəli sürdüyü impeçment prosedurunun məqbul olduğuna qərar vermək üçün toplaşmış. Sosialist deputatlar bu təklifə baxılmasına qarşı çıxmayacağını bildirsələr də, bunun əleyhinə səs verəcək-

ləri ilə bağlı xəbərdarlıq ediblər. Solçular hesab edirlər ki, E.Makron prezident səlahiyyətlərini aşmış, öz vəzifəsini yerinə yetirmir.

Milli Assambleyada (MA) “Öyilməz Fransa” partiyasının deputat fraksiyasının rəhbəri Matilda Pano bu təklifin Makronun güc işlədərək demokrati-

yaya qarşı etdiyi çevrilişinə cavab olduğunu bildirib. Əgər Milli Assambleyanın Bürosu icazə verərsə, E.Makronun mühakimə edilməsi üçün Ali Məhkəmənin çağırılmasının mümkünlüyü hüquq komitəsində, sonra isə Milli Assambleyanın sessiyasında müzakirə olunacaq.

Parlamentarilərin 2/3 dəstəkləyəcəyi halda...

Makronun apardığı “özbaşına” siyasi xətt onun başını beləyə salıb - ortadakı impeçment məsələsinin kökü isə bir sıra səbəblərlə əlaqələndirilir. Təşəbbüsün səbəblərindən biri Makronun parlament seçkilərində qalib gələn Milli Xalq Cəbhəsi partiyasının namizədi Lüsü Casteti baş nazir postuna təyin etməməsi olub. “Le Parisien”-in yazdığına görə, təşəbbüsü növbəti mərhələdə Qanunvericilik Komitəsi tərəfindən

araşdırılacaq. Komitə təşəbbüsü dəstəkləyəcəyi halda bu, parlament gündəliyinə salınacaq - yalnız Assambleya və Senat (parlamentin aşağı və yuxarı palataları) üzvlərinin üçdə ikisinin səsinin toplanacağı halda isə impeçment reallaşacaq. Prosesdə təşəbbüs üzvlərin üçdə ikisi, yəni 925 parlamentariden 617-si tərəfindən dəstəklənməlidir və bir ay ərzində impeçment elan edilməlidir.

Makron pis vəziyyətdə...

Atılan ilk addım isə çox şeydən xəbər verir - mövcud Respublika dövründə ilk dəfə prezidentə qarşı impeçment təşəbbüsünün qaldırılması Parisin yaşadığı siyasi böhranın açıq təzahürüdür. Təbii ki, səbəb yalnız ölkədaxili siyasi proseslər deyil - Fransanın Makron dövründə adının qeyri-demokratik, neokolonialist sıralarda hallanması, separatizmə verilən açıq dəstək, Aİ daxilində Fransanın nüfuzdan düşməsinin real görülməsi bu istefa tələbini gündəmə gətirir.

Siyasi şərhçilərin fikrincə, Makron impeçmentlə bağlı növbəti mərhələnin reallaşmaması üçün parlamentdə çoxlu-

ğa malik fraksiyanı dağıtmağa çalışacaq - onun buna şansı böyükdür. Səbəb isə təşəbbüsü irəli sürən solçu blokun vahid mövqeyə malik olmamasıdır. Bu vəziyyətdən isə prezident Makron yararlanacaq.

“Le Parisien” impeçmentlə bağlı sol partiyaların fikir ayrılığı ilə yanaşı, mərkəz və sağ partiyaların da məsələyə birtərəf qalacağını yazır “Fransa üçün bu, olduqca qeyri-adi vəziyyətdir, ona görə də solçuların bu təşəbbüsünün uğurla nəticələnməsinə ümid azdır. Bu, ölkəni pis vəziyyətdə qoya bilər”, - deyə ekspertlər bildiriblər.

Növbəti hədəf 400 mindir...

“Öyilməz Fransa”nın bu təşəbbüsü isə petisiya şəklində yüz minlərlə insan tərəfindən dəstəklənib. Petisiyanın yer aldığı internet saytının məlumatına görə, ona 311 min 458 nəfər imza atıb. “Növbəti hədəf 400 min imzadır”, - sayt qeyd edib.

Paralel olaraq media diqqəti” sağ mərkəzi “Respublikaçılar”ın nümayəndəsi Mişel Barnyenin Fransanın baş naziri təyin edil-

məsinə qarşı sentyabrın 21-nə planlaşdırılan nümayiş çəkib. Əgər bu aksiya genişlənsə, petisiyaya imza atan insanlar real olaraq təşəbbüsünün arxasında durarlarsa, Yelisey sarayı daha bir ilkin - impeçment prezidentin öz vəzifəsindən kənarlaşdırılmasının da şəhidi ola bilər.

S.ISMAYILZADƏ

Burcu Kurtiş: Əsas məqsədimiz Azərbaycan kinosunu Türkiyədə daha geniş şəkildə tanıtmaqdır

6-15 dekabr 2024-cü il tarixlərində Türkiyənin İstanbul Nişantaşı Universitetinin və Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin (ADMIU) təşkilatlığı ilə “Film heç bitməsin” kino festivalı keçiriləcək. Festivalın əsas mövzusu “Is This the Real?” (Bu, realdır mı?) olaraq müəyyən edilib. Beynəlxalq kino festivalına Azərbaycan, ABŞ, Almaniya, Argentina, Braziliya, Danimarka, Gürcüstan, Fransa, İtaliya, İspaniya, Böyük Britaniya, İran, İsrail, Livan, Meksika, Norveç, Polşa, Türkiyə, Yunanıstan və başqa ölkələrdən filmlər qəbul ediləcək. Festival çərçivəsində film nümayişləri ilə yanaşı, elmi-praktik konfranslar və seminarlar da təşkil olunacaq.

Azərbaycan kino tarixinin, çağdaş kino sənətinin və mədəniyyətinin qarşada ölkə kinosevərlərinə tanıtılması festivalın əsas məqsədi müsbətiqə çərçivəsində müəyyən edilmiş kateqoriyalar üzrə filmləri seçməklə yanaşı, həm də tamaşaçıların diqqətini Azərbaycan kino sənətinin qiymətli nümunələrinə yönəltməkdir.

16-20 sentyabr tarixlərində festival çərçivəsində Nişantaşı Universitetinin bir sıra pedaqoq Bakıda səfərdə olublar. Onlar ADMIU-nun tələbələrində müxtəlif mövzuda ustad dərsləri keçiblər.

Həmin nümayəndə heyətinin üzvü - Nişantaşı Universiteti İncəsənət və Dizayn Fakültəsi, Radio, Kino və Televiziya bölümünün rəhbəri, rejissor Burcu Kurtiş səfər təəssüratlarını “Yeni Azərbaycan” qəzetində bölüşüb:

- İlk dəfədir Azərbaycana gəlirəm. Qədim memarlığı ilə, duyğusu ilə sanki Bakının bizə anlatmaq istədiyi hekayəsi var. Bakı canlıdır, şəhər yaşayır. Buranı çox sevim və özümü ikinci vətənimdə imiş kimi hiss etdim. Mənim üçün filmin ana xarakterlərindən biri, hətta birincisi məkandır. Burada filmin ana xarakteri olacaq, o hekayəni olduğu kimi danışacaq bir çox məkan var.

- Burcu Kurtiş üçün film nədir?

- Heç bitməyini istəmədiyim bir xəyaldır. Hər şey hələ uşaq yaşlarımdan film izləməklə başladı. Film izləməyi çox sevirdim. Məktəb zamanında isə artıq qərarı vermişdim: rejissor olacağdım. Əslində, mənim hekayəm çox şanslı və yuxu kimi yazıldı. Hələ 18 yaşında universitetdə oxumağa başlayarkən “Star Tv”-də işləməyə başladım. Oxuyarkən işləmək çox gözəl fürsətdir. Qısa müddət sonra rejissor vəzifəsinə keçdim. Həm film çəkirdim, həm də oxuyur, nəzəriyyəni öyrənirdim. Təcrübə ilə nəzəriyyənin vəhdəti çox önəmlidir. Öyrənməyə çox həvəsliyəm, hər şeylə maraqlanıram. Xüsusən, filmə kino ilə bağlı hər şeyi bilməyə can atırdım. Bu xüsusiyyətim də məni buralara qədər gətirdi.

- Türkiyədə film sektorunun son vəziyyəti necədir? Razısınız mı?

- 2017-ci ildən bəri Nişantaşı Universitetində bölüm rəhbəriyəm. Təxminən 8 ilə yaxın da İncəsənət və Dizayn Fakültəsində dekan müavini olmuşam. Bu müddətdə bir şeyin şahidi oldum ki, əslində, hər kəsin anlatmaq istədiyi bir hekayə var. Akademik anlamda gənclərin bu sahəyə marağının artması bu sektorun inkişafına gətirib çıxarır. Akademik anlamda biz festivallarla böyüyürük. Bu baxımdan istər Türkiyədə, istərsə də xarici ölkələrdə çox önəmli festivallar keçirilir ki, bu da tələbələrə öz məhsullarını nümayiş etdirmələri üçün çox geniş bir mühit deməkdir.

İnsan mərkəzli sənət filmlərimiz çox doğru yolda irəliləyir. Texnologiyanın inkişafı səsdən tutmuş rəngə qədər filmin bütün dizaynına öz təsirini göstərir. Bunlardan istifadə edərək hekayə anlatmağı sevirik. Yəni rəqəmsal hekayə anlatıcılığı bizim filmlərimizdə də sirayət edib. Çox dəyərli rejissorlarımız və onların da anlatmaq istədikləri çox önəmli hekayələri var. Bunları beynəlxalq platformalara çıxartmağımız çox vacibdir.

- Tələbəlik illərinizlə indiki tələbəliyi müqayisə etsəniz, nə kimi fərqlər var?

- Biz sinifdə 6-7 nəfər idik, yəni çox az sayda tələbə vardı. Bizim zamanımızda cəmi 3-4 böyük kanal var idi. İndi tələbələrin əlində çox böyük bir platforma var. Həm rəqəmsal televiziyalar, həm də rəqəmsal platformalar onların öz yaradıcılıq məhsullarını daha çox insana çatdırmaqları üçün geniş imkanlar verir. Biz bir işi al-

maq, ya da özümüzü fərqləndirib görülmək üçün çox çalışmalı, ciddi işlər görməli idik. Amma indi əslində, dəyər bilinmir. Tələbələr əllərində bu qədər imkanlar varkən çox fərdi və estetikadan uzaq işlər təqdim edirlər. Məsələn, mən bu gün bir dəqiqəlik video izləməyə almışım tələbəyə 1,5 saatlıq filmi necə izlədəcəyəm? Təəssüf ki, tələbələr bir festivala necə film göndərəcəklərini də bilmirlər. Bu mənada Nişantaşı Universiteti ilə Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin birgə layihəsi olan film festivalı böyük önəm kəsb edir.

Həm təhsil, həm də fəaliyyət mühiti olaraq çox qələbəlik bir sektordur film sektoru. Mən həmişə tələbələrə deyirəm ki, sizin bu gün etdiyiniz bütün işlər sizin tərəcəyinizdir. Əvvəllər biz CV-mizi harasa təqdim etməli idik. İndi isə sosial şəbəkələrdə, müxtəlif platformalarda olan fəaliyyətlər elə həmin platformada müxtəssislər tərəfindən görülməyə başlayır. Buna görə də tələbələrimizi daha çox yaradıcı və orijinal işlər görməyə təşviq edirik. Çətinlikləri də olur, əlbəttə. Çünki bəzən gəlir ki, çox gözəl bir fikrim var, əslində isə dəfələrlə işlənmiş fikirdir. İşlənməmiş hekayəni tapmaqdan, işlənmiş hekayəni fərqli ifadələrlə necə təqdim edə biləcəklərini göstəririk.

- Azərbaycanda tələbələrə ustad dərsi keçdiniz. Türkiyəli tələbələrə azərbaycanlı tələbələr arasında nə kimi fərqlər var?

- Dərsdə tələbələrə eyni enerji mübadiləsinə ala bildik. Çünki orda etdiyimizi burada da etdik. Tok fərqi budur ki, azərbaycanlı tələbələr bizim Türkiyədən gəl-diyimizi bilib, onlarla birlikdə olmağımızı daha coşğulu şəkildə yaşayırdılar. Biz çox gözəl qəbul etdik. Suallarımıza çox böyük həyəcanla, maraq və sevgi ilə cavab verirdilər. Onlar hər şeylə maraqlanan və öyrənməyə çox həvəslidirlər. Hətta bu cür ustad dərslərinin ən yaxın gələcəkdə daha da çox olmağını istəyirlər. Əslində, tələbələr arasında çox da önəmli bir fərq yoxdur. Hələ yolum başındadırlar. Öyrə-nəcəkləri çox şeylər var. Düşünürəm ki, onlar üçün də çox gözəl bir başlanğıc oldu.

- Çox önəmli bir layihə üçün burdasınız. Bu layihənin ilk addımları sizinlə atıldı. Yaxın gələcək bizə nələr vəd edirsiniz?

- Mən universitetdə ikən “film heç bitməsin” dedim. Biz Azərbaycan və Türk sinemasının çox dəyərli olduğunu düşündüyümüz üçün buradayıq. Biz sizi çox yaxşı tanıyıraq. Amma təəssüf ki, tələbələrə bizə qədər dərinə tanıyırlar. Bizim ən böyük məqsədimiz də budur. Azərbaycan kinosunun dəyərli adlarını, peşəkar müxtəssislərini Türkiyədə tələbələrə, kinosevərlərimizə tanıtmaya istəyirik. Bu layihənin əsas məqsədlərindən biri iki ölkənin kino sektoru arasında körpü qurmaqdır. İstəyimiz və arzumuz birlikdə bir çox filmlər ərsəyə gətirməkdir.

Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti ilə İstanbul Nişantaşı Universiteti arasında çox önəmli bir əməkdaşlıq memorandum imzalanıb. Burada çox böyük sevgi və qardaşlıq duyğusu ilə qəbul edilib. Bu, bizim üçün qürurvericidir. Burada çox dəyərli müəllimlər var, göstərdikləri səmimiyyətə görə hər birinə çox təşəkkür edirik. Biz bu işi təkbəşiməzə həyata keçirə bilmərik. Bu əməkdaşlığın ən böyük dəyəri Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetidir. Başda rektor Ceyran xanım Məmmədova olmaqla, bütün kollektivə təşəkkürümüzü bildiririk. Birlikdə hələ çox dəyərli layihələr həyata keçirəcəyik.

Şahənə MÜŞFİQ

Yeni AZƏRBAYCAN

http://www.yeniazərbaycan.com

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türküstan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

“Sülhə gəlin, ey insanlar!”

Sahanə MÜŞFİQ

*Mən anayam, bu səsimdə
Yerin, göyün dərdi var.
Sülhə gəlin, ey insanlar,
Yoxsa dünya məhv olar!*

Hələ məktəbli ikən 5-ci sinfin “Nəgmə” dərsliyində müəqisi Ələkbər Tağıyevə, sözləri Novruz Gəncəliyə məxsus olan “Ananın səsi” şeirini oxuyanda “sülhə gəlin, ey insanlar” hayqırışının mahiyyətini, batinindəki mənanı bu qəder dərinlən anlayırdıqmı? Əlbəttə, yox. Dünyadakı müharibələrdən, bu müharibələr nəticəsində ölən uşaqlardan, qucağı yetim, ürəyi yalın qalan analardan, yarımçıq sənən həyatlardan xəbərsizdik hələ onda. Amma bəzi ölkələr övladlarını silaha, əzaba alışıdırarkən, bizim uşaq beynimizə, təhlüşüürümüza ədəbiyyatın, musiqinin dili ilə yeridirdilər sülh olmasa dünyanın məhv olacağı gerçəyini...

*Silahları yandırın,
Ərşə qalxsn tüstüsü.
Hər obada, hər bir evdə
Qanad açsın sülh sözü.
Üzü gülsün insanların,
Bayram etsin yer üzü.*

Bəs nə oldu? Yandırdımı silahlar, qanad açdımı sülh sözü?! Yox, təəssüf ki... Hər gün bir az daha artıdı qana bulanmış əllər, hər il bir az daha çoxaldı müharibə qurbanları. Bizim “sülh” hayqırışımızı partlayan mərmilər, atəşlənən silahlar boğdu elə beşiyindəcə. Bizsə, susmadıq, dünyanın vəciz yaxasından tutub silkələməyə davam etdik “sülh” deyə-deyə. Axı biz müharibənin hər üzünü tanıyırdıq. Axı biz İkinci Dünya Müharibəsi, Birinci və İkinci Qarabağ savaşları vermmiş ölkə kimi müharibənin hər cür sillosini yemışdik. Axı biz yorulmuşduq bomba səşindən, usanmışdıq imdad yalvarışlarından. Bu, bir xalq kimi bizim yaradılışımıza zidd idi.

Nəhayət, dünya da anladı sülhsüz məhv olacağını. O da gördü gördüşün heç də yaxşı yərə getmədiyini. Beynəlxalq Sülh Gününü təsis etdi, “sülh” sözünü dünya insanlarına tanımaq, dilində söyləmək üçün.

21 sentyabr bütün dünyada Sülh günü kimi qeyd edilir

Sülh Günü ilk dəfə 1981-ci ildə BMT tərəfindən təsis edilib. O vaxtdan

Bu gün Beynəlxalq Sülh Günüdür

Beynəlxalq Sülh Günü sentyabr ayının hər 3-cü çərşənbə axşamı qeyd edilir. Lakin 2001-ci ildə Birləşmiş Kralıq tərəfindən təklif olunan qətnamə ilə 2002-ci ildə BMT Sülh günü üçün 21 sentyabr tarixini dəqiq tarix kimi müəyyənləşdirib və bu tarixi ümumdünya atəşkəs günü elan edib.

Beynəlxalq Sülh Günü BMT-nin Nyu-Yorkdakı Baş Qərargahında yerləşən “Sülh Zəngi”nin çalınması ilə başlayır. Yaponiya Parlamentinin hədiyyəsi olan bu zəngin üzərində “Yaşasın Mütəlakə Dünya Sülhü” sözləri yazılıb. Elə 2007-ci ildə BMT-nin Baş katibi Pan Gi Mun həmin “Sülh Zəngi”ni çalaraq dünyanı bütün döyüş əməliyyatlarını, ədavəti 24 saat ərzində dayandırmağa və bir dəqiqəlik sükuta çağırırmışdı. Halbuki, bizim elə o zamandan, hətta ondan çox öncələrdən “sülh” deməkdən dil-dodağımız təpimişdi. Çi fayda!

21 sentyabr nəinki yalnız xalqlar arasında, həmçinin, ailələrdə, məktəblərdə köklü zorakılığa qarşı mübarizənin əldə olunmasına nail olmaq üçün təyin edilən bir gündür. Buna görə də 21 Sentyabr bütün planet insanları üçün çox vacib və əhəmiyyətlidir.

Bir çox beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən sülhsevər ölkə kimi qəbul edilən Azərbaycanımız məhz bu səbəbdən multikulturalizm və tolerantlıq mövzularında beynəlxalq konfransların keçirildiyi dövlət olaraq regionda önəmli yərə sahibdir. Təəssüf ki, daim regionda sülhə nail olmağa çalışan Azərbaycan uzun illər uğradığı haqsızlıqlar nəticəsində özü müharibə meydanına çevrilib. Lakin 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin tənriatlarına cavab olaraq başlayan, Rusiya, Azərbaycan və Ermənistan liderlərinin 2020-ci il noyabrın 10-da imzaladıqları Birgə Bəyanatla başa çatan Vətən müharibəsinin nəticələri regionda real sülhün bərqərar olması üçün fundamental əsaslar yaratdı.

Öz ərazi bütövlüyünü, suverenliyini bərpa etmək üçün son məqamda silaha sarılan dövlətimiz istər 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə, istərsə də müharibədən ötn dövr ərzində ordumuz tərəfindən erməni tənriatlarına cavab verilirəən dinc əhəliyə qarşı hu-

manizim prinsiplərini daim qorudu, əbədi sülhün yaranması üçün bütün vasitələrdən istifadə etdi.

Heç kimə sirr deyil ki, Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasəti regionda əbədi sülhün bərqərar olmasına yönəlib. Bu baxımdan ötn ilə məhz bu günlərdə ordumuz tərəfindən keçirilən anti-terror əməliyyatları nəticəsində cəmi 23 saat ərzində dövlət suverenliyimizin bərpa edilməsi Azərbaycanın daim çalışdığı əbədi sülhün əldə edilməsi üçün çox yaxşı fürsət yaratdı. Əlbəttə, birtərəfli sülhə nail olmaq çox çətin, hətta mümkünşüdüür. Lakin bu yolda ölkəmiz daim qətiyyətli addımlar atmaqda davam etməkdədir.

Dünyada sülhün qorunmasına, həmçinin münəqişə ocaqlarında sülhün bərqərar olunmasına göstərdiyi xidmətlərə görə ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyeva çoxşaxəli fəaliyyəti ilə daim fərqlənib. Belə ki, Azərbaycanın Birinci xanımının təşəbbüsü ilə ölkəmizdə keçirilən “Mədəniyyətlərəşə dialoqda qadınların rolunun genişləndirilməsi” “Azərbaycan: sivilizasiyalararası dialoqun keçmiş və bu günü”, “Gənclər sivilizasiyaların alyansı naminə”, habelə Ümumdünya Mədəniyyətlərəşə Dialoq Forumu kimi global tədbirlər Azərbaycanın dünyada sülhün bərqərar olmasına töhfə vermək niyyətini ifadə etməklə yanaşı, sülhün təşviqində böyük rol oynayır.

Təbii ki, dünyada sülhün qorunub saxlanılmasında dövlət-din münasibətlərinin əhəmiyyəti danılmaz faktıdır ki, çoxkonfessiyalı ölkəmizdə dövlət başçısı tərəfindən bu sahəyə də həssaslıqla yanaşılararaq daim payğı göstərilməkdədir.

Böyük ümid və inam bəsləyirik ki, ana vətən Azərbaycanımızda dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin yorulmaz fəaliyyəti, müdrik və uzaqgörən diplomatik bacarığı sayəsində görülen işlər, xüsusilə Avropa İttifaqı səviyyəsində aparılan danışıqlar öz bəhrəsini verəcək, tezliklə bölgədə əbədi sülhə nail olunacaq. Bu, öz qəlbində humanist hisslər bəsləyən hər bir azərbaycanlının ən ümdə arzusu və dileyidir.

Bizim böyük sərvətimiz...

Yüksək tolerantlıq yüksək mədəniyyət deməkdir

Yeganə BAYRAMOVA

Azərbaycan bu gün tolerantlıq modeli kimi dünyada tanınır. Ölkəmizdə dərin köklərə malik olan tolerantlıq xalqımızın xarakterik cəhətlərindən biridir. Məlumdur ki, Azərbaycan əslrər boyu dinlərəşə münasibətlərin inkişafında öz rolunu oynayıb. İctimai-siyasi quruluşundan asılı olmaıraq bütün dövrlərdə ölkəmizdə dini və milli dözümlülük, tolerantlıq çox yüksək səviyyədə olub. Bu, müstəqil Azərbaycan dövlətinin siyasətidir.

Ölkəmizdə tolerantlığın qorunub saxlanılması istiqamətində həyata keçirdiyi tədbirlər Azərbaycanı müxtəlif milli və mədəni dəyərlərin qovuşma müstəvisinə çevirib. Azərbaycan indi dünyanın nadir ölkələrindəndir ki, burada bütün millətlər, xalqlar və dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayır.

Cənubi Qafqazda tolerantlıq nümunəsi...

Milli Məclisin İctimai birliklər və dini qurumlar komitəsinin üzvü Ceyhun Məmmədov “Yeni Azərbaycan”a açıqlamasında bildirib ki, yüksək tolerantlıq ilk növbədə yüksək mədəniyyətin təzahürüdür. Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqilliyini əldə edəndən sonra dövlətin ideologiyasında da əslrərdən gələn ənənə möhkəmləndirilib: “Fərqli mədəniyyət və din sahiblərinin birgə yaşayışının dövlət səviyyəsində rəsmi təsdiqi var. Bu, Konstitusiyamızda da təsbit olunub. Yaradılan mühit onu göstərir ki, Azərbaycan bütün Cənubi Qafqazda tolerantlıq nümunəsidir. Burada fərqli mədəniyyətlərin, dinlərin birgə yaşayışının xüsusi modeli bərqərar olub.

Prezident İlham Əliyev də dəfələrlə dünyada sülhün, əmin-amanlığın təmin edilməsi, asayışın qorunması üçün mütləq dinlərəşə münasibət və dinlərəşə dialoqun gücləndirilməli olduğunu söyləyib. Dövlətin gücünü əhalinin çoxmillətli olmasında, müxtəlif dinlərin, mədəniyyətlərin və sivilizasiyaların birgə yaşayışında görən ölkə başçısı bütün dünyaya göstərir ki, tolerantlıq Azərbaycan xalqının ruhundadır. Bəli, Azərbaycan çoxmillətli, çoxkonfessiyalı dövlətdir. Bu, bizim böyük sərvətimizdir”.

Cəmiyyətimizin sağlam dayaqları var

C.Məmmədovun sözlərinə görə, xalqlararası və mədəniyyətlərəşə dialoq inkişaf etdirmək, ona dəstək vermək, bütün insanların gələcəyi naminə mədəniyyətlərin və dinlərin qarşılıqlı dialoquna nail olmaq bu gün də dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir: “Azərbaycan güclü dövlətdir və gücümüzü təkcə iqtisadi nailiyyətlərlə ölçülmür. Cəmiyyətimizin çox sağlam dayaqları var. Bu dayaqlar tarix, dərin mənəviyyət, qarşılıqlı anlaşma, qarşılıqlı dəstək üzərində qurulub. Hesab edirik ki, tənriəməz bir nümunə olaraq artıq dünyada öyrənilir. Azərbaycanda vaxtaşırı keçiri-

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Dini və milli tolerantlıq, millətlərəşə münasibətlərin inkişaf etdirilməsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

lən mötəbər beynəlxalq tədbirlər, xüsusilə dini və milli dözümlülükə bağlı olan tədbirlər bir daha bunu göstərir, ki, Azərbaycanda bu münasibətlər ən yüksək səviyyədə qurulub. Bütün bunlar bizim üçün təbii. Çünki həyat tərzimiz belədir, başqa cür ola da bilməz. Ancaq bəzi hallarda başqa ölkələrdə yaşanan olaylara nəzər salaraq görürük

ki, heç də hər yerdə belə deyil. Ona görə bir daha əldə edilmiş bütün nailiyyətləri düzgün təhlil edərək dəyərlərimizi qorunmalıyıq. Dövlət öz tərəfindən üzünə düşən vəzifələri icra edir”.

Dini dözümlülük, əənəlarımız qorunub

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan müstəqil dövlət kimi islam həmrəyliyinə də öz töhfəsini verir: “Ölkə başçısının qeyd etdiyi kimi bu gün biz bütün müsəlman ölkələri ilə çox məhsul münasibətlər əzmindəyik. İslam həmrəyliyinin gücləndirilməsi üçün əməli addımlar atırıq. Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal üzvüdür. Ölkəmiz bu təşkilatın fəaliyyəti üçün lazımı töhfələr verir. Biz çalışmalıyıq ki, bundan sonra da islam həmrəyliyini gücləndirək, müsəlman ölkələri arasındakı əlaqələri genişləndirək.

Azərbaycanda fəaliyyət göstərən bütün dinlərin nümayəndələri bir ailə kimi yaşayır və yaşayacaq. Əminlik ki, ölkəmizdə nə dini, nə milli zəmində qarşıdurma, anlaşılmalılıq olmayıb və olmayacaq da. Ötn əsrin sonlarında sovetlər birliyinin dağılması ilə yaranan global dəyişikliklər iqtisadi, siyasi, sosial, demografik sahələrdə olduğı kimi, dini dözümlülük əənələrinin qorunması üçün də əsl sınağa çevrildi. Bəşər sivilizasiyasının müxtəlif mədəniyyətlərin qorunması üçün dinlər və mədəniyyətlərəşə dialoqun yaranmasına ehtiyac artıdı. Bu baxımdan tolerantlıq və dözümlülük əənələri ilə tarixən zəngin olan Azərbaycan bir çox millətlərin və dini konfessiyaların yanaşı yaşamasını təmin edən ölkə kimi nümunə göstərirdi”.

İtmişdir

Azərbaycan Dövlət Neft Akademiyası tərəfindən Zeynalov Bəhrüz Zakir oğluna verilmiş 084691 saylı diplom itdiyi üçün etibarsız sayılır

İdman

Azərbaycanı Dünya Seriyasının IV mərhələsində təmsil edəcək güləşçilər müəyyənləşib

Azərbaycanı Yunanıstanın Katerini şəhərində keçiriləcək çimərlik güləşi üzrə Dünya Seriyasının IV mərhələsində təmsil edəcək idmançılar müəyyənləşib.

“Report” Güləş Federasiyasının mətbuat xidmətinə istinadən xəbər verir ki, baş məşqçi Oyan Nəzərianinin rəhbərliyi altında Ramiz Həsənov (80 kq) və İbrahim Yusubov (90 kq) yarışacaq. Qeyd edək ki, bu gün startı veriləcək yarış iki gün davam edəcək.

Rusiyada keçiriləcək turnirdə ölkəmizi təmsil edəcək güləşçilər kimlərdir?

Azərbaycanı Rusiyanın Tümen şəhərində keçiriləcək yunan-Roma güləşi üzrə beynəlxalq turnirdə təmsil edəcək idmançılar müəyyənləşib.

Güləş Federasiyasından “Report”a verilən məlumata görə, ənənəvi turnirdə ölkəmizi baş məşqçi Aleksandr Tarakanov və məşqçi Kamran Məmmədovun rəhbərliyi altında El-dəniz Özizli (55 kq), Nihat Məmmədli, Fərid Baxışlı (hər ikisi 63 kq), Ülvi Qənzadə, Faiq Səfərlər (hər ikisi 72 kq) və Qurban Qurbanov (82 kq) təmsil edəcək.

Komanda bu gün Rusiyaya yollanacaq.

Qeyd edək ki, dünya və Avropa çempionu, olimpiya mükəfatçısı Vladimir Çeboksarov şərfinə təşkil olunacaq yarışda Rusiya, Azərbaycan, Belarus, Ermənistan, Qazaxıstan və Qırğızıstan komandaları iştirak edəcək. Turnir sentyabrın 24-25-də keçiriləcək.

İndeks: 67100

Lisənziya: N-B-317

Tiraj: 4964

Sifariş: 2145

“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.

Məsul nəvbətçi:

Nardar BAYRAMLI

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası

Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com

Ünvan: Bakı - AZ-1000. Üzəyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84